

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.
 HIRDETÉSEK.
 8-hasébos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 337.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, március 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Az aradi ügyvédi kamara jelentése.
 Milliók ezrei az államnak.
 A tisztii kilépések az Országos Kaszinóból.
 Drágább lesz a szesz és a bélyeg.
 Megszűnik az állóhely az autobuszokon.
 Hajsza egy kémkedő vezérkari tiszt után.
 Árverés egy aradi műteremben.
 Botrány egy parlamenti bizottság ülésén.
 Folytatódik a Rochette botrány.
 Hajókatasztrófa ötven utas halálával.
 Régi ellenfelek találkozása.
 Szivarvég — a nyakban.
 Nyolc hónapja . . .
 Tévedtek az esküdtek.

Az ország fölöslege.

Arad, március 19.

A legnagyobb magyar részvénytársaság költségvetése, előre elkészített mérlege került ma hosszú miniszteri beszéd kíséretében a képviselőház asztalára, tehát a nyilvánosság elé. Ez a nagy részvénytársaság az ország minden lakójával és mérlegét hivatalosan az 1914-15. évre szóló állami költségvetésnek nevezik. Amint minden mérleg: ez is csak szép, nehéz és kétségtelenül rendkívül komoly játék a nagy számokkal, amelyek nem is azért nagyok, mert hat, tíz vagy még több számjegy sorakozik bennük, hanem nagyok a matematikai kifejezésük mögött rejlő eleven, mindnyájunk életébe vágó jelentőségükkel: mert millió és millió összehalmozott koronáját kép-

viselik a jövedelmeinknek. Ez a jelentőség igazi értéklése

Mit mond az nekem, önnek, harmadik polgártársunknak, hogy a magyar állam két és egynegyed milliárd koronát ad ki rendes és rendkívüli címen az elkövetkező év alatt. Két és egy negyed milliárd: rendkívül tekintélyes, jelentékeny szám, de mennyivel komorabb, lesújtóbb és igazabb képet mutat a költségvetés terheiről az, hogy minden teremtett magyar adófizető polgárra száz és négy vagy öt korona jutna egyformán, beleértve a sorba a csecsszózó gyermeket is.

Nem tréfaság és nem száraz, számokkal hajigáló szürke miniszteri beszéd tehát az az expozé, nem egyszerű vastag, milliókkal telenyomtatott füzet a költségvetés, hanem mindennapi életünket, a kereskedő mai üzleti bevételét, a hivatalnok havi fizetését, a napszámos garasát megterhelő súly. Elég, ha annyit kikapunk a számadatok tengeréből, hogy a nagy művészettel egyberótt költségvetés egyenes adóban negyvenkét millióval, fogyasztási adókban pedig harmincegy millióval remél több bevételt az eddiginél.

Ezért játék a hatvanegyezer korona fölösleget papírra dobó államháztartási mérleg és bármilyen nehéz, sok ügyeskedést kívánó volt is az összeállítás, mégis könnyű a felhalmozott fenyegető számok megbontása. Am a költségvetés számai, csak

akkor válnak még igazán fenyegetővé, ha megbontják őket. Ha minden számsoruk szent és sértetlen, akkor nincs semmi baj, a bennük hittel megbízó polgár nyugodtan teheti ölbe a kezét: nincs veszedelem: az ország nagy mérlege felesleget mutat. Kár, hogy nem lehet felosztani és mindenkinek kiadni a megillető egy-háromszázad fillér „nyereséget”; de sedaj: „elővezetik” az ország fölöslegét a következő év számlájára.

A kutató szem azonban még fejésként egy háromszázad fillér erejéig sem látja rózsásnak a nagy mérleget. A magyar munkabíró nép színe-java kivándorol, a földbirtok értéke hanyatlóban, üzleti konjunkturákat, ipart, kereskedelmet megbénított a hosszú pénzkrisis és kérdés: mikor lesznek a lábadozók csak olyan egészségesek is, mint a betegség előtt?! És ekkor az eddiginél negyvenkét millióval több új egyenes adót vár a mérlegkészítő pénzügyminiszter . . . Azt tudjuk, hogy mindennap összehuzódnak igényeink, a nem-lehet parancsára elmarad itt is — ott is egy korty ital, egy üveg pezsgő, kisebbre szabódik a husadag, szökik, menekül, ígért földére fut a fogyasztók ezre: de mégis harmincegy millió új fogyasztási adó reménysége kiáltoz a rubrikákban.

Hol van tehát az ország fölöslege? A papíron nincs: mert ha az opti-

Csernoch János hercegprimás az új katolicizmusról.

Budapest, március 19.

A magyar katolikusok legrégebbi irodalmi intézménye, a Szent István Társulat ma tartotta meg évi közgyűlését, a mely a szokottnál is jelentőségteljesebb volt, nemcsak azért, mert a társulat főnállásának hatvanadik évfordulóját a közgyűlés külső keretei is jelezték, amennyiben a püspöki kar tagjai és más egyházi és világi előkelőségek a szokottnál is nagyobb számban jelentek meg, — hanem főként azért, mert a mai közgyűlésen Csernoch János dr. hercegprimás első ízben vetette föl nyilvánosan az integrál-katolicizmus kérdését, mely a külföldön már néhány év óta foglalkoztatja a katolikus közvéleményt.

Ez az irányzat, mely Franciaországból indult ki és Németországban vert nagyobb hullámokat, a közeleti és különösen az irodalmi téren integrális, tehát más irányzatokkal minden közösséget megtagadó katolicizmust követelt és modernistának bélyegzett mindenkit, aki az emberiség kulturmunkájából kivette a maga részét. Külföldön is előkelő egyházi helyekről tiltakoztak az ilyen törekvések ellen, melyeket

különbén a pápa is visszautasított és most nálunk is szükségesnek tartotta a legfőbb egyházi szék betöltője, hogy nyilvánosan és ünnepiesen kifejezze aggodalmát az egyes oldalokról megindult és egyes személyek ellen irányult aknamunkán.

A jubiláris közgyűlést az elnöklő Csernoch János hercegprimás nyitotta meg. Nagy figyelemmel hallgatott beszédében a többi közt ezt mondta:

— Mikor most elérkezett az ideje annak, hogy a mi katolikus mozgalmainkat: a tudományos és irodalmi, társadalmi akciókat a kezdés nehézségei után biztos alapokra helyezzük, minden megvárakoztatás ellen megóvjuk és ami a fő, azok sikerét biztosítsuk, föltétlenül szükséges, hogy katolikus ügyeink irányítói és munkatársai olyanok legyenek, akik bebizonyították, hogy kegyelmes lelkükben kiapadhatatlan erőforrás van. Híveket és tagokat a külső hatás is az egyházhoz vonzhat, de akik eredményes munkát akarnak végezni, azoknak egész katolikusoknak kell lenniök, akiket a saját lelkük táplál. Az egyház az oltártól küldi híveit a világba, a cselekvésre. I.e. missa est, ismétli naponként napkelettől napnyugatig. Menjete, kiki a maga hivatása körébe és dolgozzatok. Az oltártól szól a küldetés s az oltártól jön az erő. Akik magukkal viszik az élet kenyerének

erejét, azokban megbizik az egyház. Ezekben megvannak a katolikus tevékenység belső biztosítékai és erőforrásai. Ezek nem lesznek természetlen álmódzó, nem gyöngö, bizalmatlan, gyámolatlan emberek, akik csak jajgatni tudnak, hanem erőből duzzadó, jókedvű munkások, soha nem csüggedő reménnyel és bizalommal, igazi katolikus munkások, az aktív egyház buzgó gyermekei.

— Ezek a munka hevében tévedhetnek s az illetékes egyházi tekintélyek szerető figyelmeztetésére rászorulhatnak, de soha sem érdemlik meg a testvéreik kiméletlen kritikáját és szándékaiknak félremagyarázását. Mindig van annyi erejük, hogy az egyháznak anyai intéseit megfogadják s ezekben az intésekben inkább munkájuk megbecsülését és igaz sikereiknek bő öhajtasát fogják látni. Ám a testvéreknek marakodó akadékoskodása könnyen leszorítja őket az aktivitás teréről s így megfosztja az egyházat sokszor a legértékesebb szellemek munkájától. Ujabb időben fájó szívvel láttuk a külföldön a legtevékenyebb katolikusok ellen irányuló kritika pusztítását éppen olyan oldalról, ahol magukat még katolikusabbaknak, integrális katolikusoknak tartották. Végtelenül sajnálnám, ha egyes szomorú jelektől azt kellene következtetnem, hogy az integrál katolikus kritika hazánkban is megkezdene bé-

mista ceruzával irt milliók mégis elősajtolódnak, akkor nem is marad több fölösleges az országban az állami költségvetés papiros-hatvanezrén felül. Ha pedig nem lehet újabb milliókat kapni a gazdaságilag leromlott, lábadozó országtól, akkor — vigasztalásul — még ezt a papir-felesleget is kiradirozza a valóság.

Az aradi ügyvédi kamara jelentése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 19.

Mint az *Aradi Közlöny* ma megírta: az aradi ügyvédi kamara vasárnapi tisztújító közgyűlésének előkészítésére a kamara választmánya tegnap tartotta utolsó ülését és azon elfogadta az igazságügyminiszter elé terjesztendő jelentést is.

A harminc gépirásos ivre terjedő hatalmas memorandum részletesen foglalkozik az aradi kamara ügyvédjeinek és a kamara területén előfordult igazságszolgáltatási eseményeknek ismertetésével és a sérelmekre fölhívja a miniszter figyelmét.

A jelentés főbb részeiben ezeket mondja:

(Sok az ügyvéd, kevés a jelölt.)

1912 év végén kamaránknál be volt jegyezve 355 ügyvéd, 1913. évben felvettünk 66-ot, volt tehát bejegyezve 421: töröltünk 1913. év folyamán önkéntes lemondás folytán 1-et, elhalálozás folytán 4-et, más kamara területére történt költözés folytán 2-ot, egyéb okból 1-et, összesen 8-at; maradt ennél fogva 1913. év végén bejegyezve 413 ügyvéd. A kamarai tagok száma az elmúlt évben 355-ről 413-ra szaporodott. Ezen nagymérvű szaporodás, mely nem csak helyi tünet volt a mi kamaránk területén, hanem az egész országban bekövetkezett, az 1912. VII. t.-c. következménye, mert minden ügyvédjelölt, aki csak tehette, sietett az ügyvédi vizsgát letenni, mielőtt a két évi ügyhelyettesi gyakorlat reá nézve is kötelezővé válik. Így az idézett törvénynek általunk is helyeselt azon intézkedése, mely az ügyvédi pályára lépést megnehezíti, csak hosszú idő múlva fogja üdvös hatását éreztethetni.

nitó, negatív működését. Komolyan kell figyelmeztetnem hazánk katolikusait, hogy becsüljék meg amugy is annyira kevés katolikus munkásainkat és álljunk melléjük őszinte, igaz lélekkel és lelkesedéssel. Ha vannak hibák, vagy gyanus kikezdések: iparkodjunk a dolgot magunk között tisztázni és elintézni. De ne kapaszkodjunk egyegy rosszul megválasztott szóba vagy szerencsétlen kifejezésbe, hanem nézzük a katolikus tevékenységnek igazi kritériumait, a munkások bensőséges katolikus életét, jószándékát és munkájuknak egészséges gyümölcseit.

— Nem azok az integrális katolikusok, akik a csöndes háttérben felelősség nélkül a kritika szuró fullánkjaival lesik a küzdőket, hogy egy megfontolatlan mozdulatnál rögtön megsebezék őket, hanem azok a bátor küzdők és fáradhatatlan munkások, akiket Krisztus szeretete új a tevékenységre és a küzdelemre Krisztus ellenségei ellen. Nem katolikus, annál kevésbé integrál-katolikus eljárás az összeesküvő iparkodás, bizonyos neme a fölényességnek, mások vakmerő megítélése és meggyanúsítása.

A diszas közönség hosszantartó meleg óvációban részesítette a hercegprímást beszédének befejezése után és egyhangú lelkesedéssel határozták el, hogy a beszédet egész terjedelmében kinyomtatják a társulat közlönyében.

Az ügyvédjelöltek száma az elmúlt évben 211-ről 149-re apadt; az ügyvédjelöltek számának ezen apadása néhány év óta állandó jelenség és azt szintén az 1912. VII. t. c. intézkedéseinek tulajdonítjuk.

(A jegyzői magánmunkálatok.)

A közigazgatás kilátásba helyezett államosításával kapcsolatban, mely illetékes helyen elhangzott kijelentés szerint a községi jegyzők államosításával fogja kezdetét venni, a magánmunkálatok kérdését okvetlenül rendezendőnek tartjuk.

Felesleges, hogy a jegyzői magánmunkálatok káros voltát a közérdek, a jó közigazgatás és a nagyközönség érdekei szempontjából újabban részletezzük, hiszen számtalanszor megtettük ezt már úgy mi, mint az ország többi ügyvédi testületei, eddig sajnos, a legcsekélyebb eredmény nélkül.

(Az ügyvédi képviselőt védelme)

Az ügyvédi kar állandóan és jogosan küzd az ügyvédi képviselőt kiterjesztéséért és ezért sajnálattal említjük fel, hogy a közelmúltban olyan esetben tagadták meg az ügyvédi képviselőt jogosságát, melyben a törvény azt kifejezetten elismeri. A képviselőház összeférhetlenségi bizottságának tárgyalásán a bejelentő fél képviselőtében szabályszerű meghatalmazás alapján ügyvéd jelent meg, a bizottság, illetve annak elnöke pedig a tárgyaláson való részvétel nem engedte meg neki. Minden pártpolitikai szempont félretételével, a teljes tárgyilagosság megóvása mellett ki kell jelentenünk, hogy ezen eljárás nem felelt meg a törvényesség kellekeinek. Az 1874. 34. t.-c. 38. § a szerint ugyanis az ügyvéd jogosítva van az ország valamennyi bírósága és hatósága előtt feleket képviselni. Azon kérdés elbírálásánál tehát, hogy a képviselőház összeférhetlenségi bizottsága előtt az ügyvédi képviselőt meg van-e engedve, kizárólag az döntendő el, hogy ezen bizottság bíróság, illetve hatóság-e, vagy sem.

A jelentés megállapítja, hogy az összeférhetlenségi bizottság *igenis* hatóságnak tekintendő és ezért — folytatja — ugy a törvényesség, mint az ügyvédi jogok szempontjából óvást emelünk az összeférhetlenségi bizottság ismertetett eljárása ellen. Foglalkozik ezek után a jelentés az ügyvédi nyugdíj intézménnyel, az új polgári perrendtartásra, a fiatalok feletti bíráskodással, az egységes bírói és ügyvédi vizsga törvényével.

(A királyságot védő törvény.)

Az elmúlt év törvényalkotásai között meg kell még emlékeznünk a király megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról szóló 1913. 34. t.-c.-ről. A törvény érdemleges részével nem kívánunk foglalkozni, bár úgy vagyunk meggyőződve, hogy a királyság intézményének nálunk ezen különleges védelemre szüksége nem volt.

(Nem politizálnak az ügyvédi kamarák.)

Sajnálattal állapítjuk meg, hogy Nagyméltóságod az utóbbi időben több esetben eltért az eddigi szokástól és a jogszolgáltatás körébe vágó egyes javaslatokat, azok benyújtása előtt nem küldötte meg az ügyvédi kamaráknak véleményezés végett. Különösen bántó módon történt ez meg az esküdtzéki eljárás reformjáról és a sajtójogról szóló javaslatoknál, melyeket az országgyűlés mindkét háza már le tárgyalt, de királyi szentesítésben még nem részesültek.

Az ügyvédi rendtartás 19. § a szerint az ügyvédi kamarák hatáskörébe tartozik egyebek között a jogszolgáltatás terén korszerű reformok életbeléptetése iránti véleményadás. A kamaráknak ezen törvényes hatásköre eddig mindig elismerésben részesült és ha az említett két esetben az eddigi szokástól eltérés történt, ez azon, megengedjük alaptalan, nézetet. keltheti, mint hogyha Nagyméltóságod attól tartott volna, hogy az ügyvédek pártpolitikai állásfoglalása befolyásolhatta volna a kamaráknak ezen javaslatokra vonatkozó bírálatát. Ezen feltevés ellen azonban tiltakoznunk kell, mert az ügyvédi kamarák a nekik véleményezés végett beküldött törvényjavaslatok bírálatánál min-

dig csak az igazságszolgáltatás érdekeit tartották szem előtt és politikai szempontok az ilyen kérdések tárgyalásánál sohasem irányították őket.

(Kivánságok az aradi igazságszolgáltatásnál.)

A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöki állásban mult évben változás állott be, amennyiben a volt elnök saját kivánságára nyugdíjazva lett. Sajnálattal láttuk őt távozni a kir. tábla elnöki székéből, mert buzgó munkása volt az igazságszolgáltatásnak és bírói hivatását mindenkor össze tudta egyeztetni az ügyvédi jogos kivánságok megértésével és méltánylásával. Reméljük, hogy a tábla új elnöke, épen úgy, mint hivatalbeli elődje, értékelni fogja az ügyvédi karnak az igazságszolgáltatásban való közreműködését és az ügyvédi kar jogos kivánságaival szemben hasonló előzékenységet fog tanusítani.

Az aradi kir. törvényszék összes osztályainál az ügymenet az elmúlt évben teljesen kilégítő volt, csupán

a váltó és kereskedelmi osztálynál kissé nagy az ügyforgalmi kimutató szerint a folyamatosan maradt pörök száma.

Jól tudjuk, hogy a gazdasági válság következtében a váltó és kereskedelmi pörök száma megszorodott, de minthogy épen ezen ügyek elintézése fokozottabb gyorsaságot igényel, az ily nagyszámú hátraléknak nem volna szabad előfordulnia.

A váltó és kereskedelmi osztálynál panasz tárgyává kell tennünk, hogy

az ügygondnoki kirendeléseknél nem érvényesül az egyenlő elbánás elve,

mert egyes ügyvédek elég sűrűn részesülnek ily kirendelésekben, sokan pedig teljesen mellőzve lesznek.

A törvényszék telekkönyvi osztályához, valamint váltó- és kereskedelmi osztályához beosztott önálló működési körrel felruházott jegyzőket néha főtárgyalásokhoz rendelik be, mint jegyzőkönyvvezetőket és ilyenkor megtörténik, hogy a sürgetés végett eljáró ügyvédek nem találják őket helyükön. Minthogy ezen osztályoknál fordulnak elő legsűrűbben sürgős természetű ügyek, kívánatos volna, ha az ide beosztott önálló működési körrel felruházott jegyzők nem rendeltetnének be más ügyszakba.

Az aradi kir. járásbírói vezetésében az elmúlt évben szintén változás állott be és bizton számíthatunk arra, hogy az új vezető járásbíró a végrehajtási osztálynál létező bajokat, melyek nem ismeretlenek előtte, erélyesen orvosolni fogja. Nevezetesen már mult évi jelentésünkben szóvá tettük a bírósági végrehajtók késedelmes eljárását, hogy csak többszöri sürgetésre tűzik ki az árveréseket és habár a helyzet e tekintetben újabb időben némileg javult, azt kielégítőnek ma sem mondhatjuk. Az utolsó két év, ezt megengedjük, a végrehajtások foganatosítása és árverések kitűzése tekintetében nem volt egészen normálisnak tekinthető; ha azonban a helyzet a normális gazdasági viszonyok bekövetkeztével sem válnék e téren kielégítővé, ez annak a jele volna, hogy három végrehajtó nem győzi az aradi járásbírói forgalmát és ez esetben

kérjük a negyedik végrehajtói állás szervezését.

Kívánatos volna, ha a járásbírósnál minden bíró mellé a tárgyalási napokra jegyzőkönyvvezető osztatnék be, mert annyi tárgyalás van egy napra kitűzve, hogy a bírák a tárgyalás vezetését és az előterjesztések és tanu-vallomások jegyzőkönyvbe foglalását is egymagok alig győzik.

A királynál. Bécsből jelentik: A király ma délelőtt tizenegy órakor kihallgatáson fogadta Bilinsky közös pénzügyminisztert, kivel közel egy óra hosszat tanácskozott.

A román trónörökös a cárnál. Bukarestből jelentik: A román trónörökös és fia ma reggel Berlinbe utaztak és onnan a cár látogatására mennek.

Megszűnik az állóhely az autobuszokon.

(Ujabb felülvizsgálat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, március 9

Az autobuszok kettős fékje miatt volt rettegésben hetekig a város tanácsa. A feje fölött lógott Green Nándor főkapitány szigorú hangú átirata, amelyet Varjassy Lajos polgármesterhez intézett. Ha — írta a főkapitány — a polgármester ur nem utasítja az üzemvezető főmérnököt, hogy a legrövidebb idő alatt eleget tegyen Storck Lipót kerületi vizsgáló biztos meghagyásának és a kézi fékeket fel nem szerelteti, akkor kénytelen leszek az üzemet beszüntetni. Erre az átiratra lett nagy ijedség és mindenki azon fáradozott, hogy egy esetleges szerencsétlenség esetén a felelősség más valakit terheljen, mert mindenki tudta bizonyítani, hogy ami tőle tellett, azt megtette és a Marta az oka, ha a fékek nincsenek a kocsikon.

A főkapitány azonban nem állott meg az utján, hanem átirat Temesvárra a vizsgáló biztosnak és arra kérte, hogy jöjjön át Aradra, tartson újabb vizsgálatot, mert a kocsikat nem tartja közbiztonsági szempontból kielégítőeknek.

Ma délután négy órakor volt a vasuti állomás előtt a bizottsági felülvizsgálat, melyen a főkapitány, Nachtnébel Ödön főmérnök és Storck Lipót államvasuti főfelügyelő mint szakértő vett részt.

A szakértő kijelentette, hogy a miniszteri rendelet értelmében a múlt év decemberében történt vizsgálat teljesen elegendő, mert csak egyszer egy évben kell azt megejteni.

— De én kívánok egy második vizsgálatot — mondotta a főkapitány — minthogy véleményem szerint a kocsik olyan állapotban vannak, hogy a közbiztonsági szempontoknak nem megfelelőek.

A szakértő erre ellenvetés nélkül teljesítette feladatát és beható vizsgálat után úgy nyilatkozott, hogy a kocsik használhatók.

A fékek hiányát most is megállapította, azonban Nachtnébel főmérnök ama kijelentésére, hogy 4—5 héten belül valamennyi kocsi fel lesz azokkal szerelve, megnyugodott és használatot adott.

A főkapitány azonban a közönség kényelmének és testi épségének biztosítására átirat a vállalat vezetőségéhez, hogy az autobuszokon az összes állóhelyeket szüntesse be és gondoskodjék arról, hogy az ülőhelyeken ne zsúfolják össze az utasokat, hanem azokon annyi embert helyezzenek el, amennyi kényelmesen ülhet. A helyettes üzemvezető főmérnök megfelelőbbé ezt a főkapitányi határozatot.

SPORT.

+ Rendkívüli közgyűlés. Abból az alkalomból, hogy az „Aradi Torna Egyesület” kebelében football és atletikai szakosztály alakult meg, az egyesület alapszabályainak módosítása vált szükségessé. Ezt az egyesület kebeléből kiküldött bizottság eszközölte, s ez lesz tárgya a rendkívüli közgyűlésnek, melyet a „Torna Egyesület” folyó hó 21-én este fél 7 órakor a „Millenium”-vendéglő külön helyiségében tart meg, melyre a tagokat ezután is meghívja: az elnökség.

+ Az AMTE első mérkőzése. Az Aradi Munkás Testző Egyesület csapata, amely az eddigi tréningmérkőzéseken meglepő eredményeket ért el, vasárnap fogja bemutatni, hogy a legutóbbi idők alatt rohamosan fejlődött. Az

AMTE. joggal tekinthető Arad egyik legjobb csapatának, ezért vasárnap teljes játéktudását fogja kifejteni, hogy méltóan reprezentálja az aradi football-sportot. Első ellenfele a Zsombolyai Torna Klub csapata lesz, amelylyel a bajnoki két pontért fog mérkőzni. A szezonnyitó mérkőzés valószínűleg érdekes sporteseményre fog alakulni, mert a reorganizált AMTE. bemutatóján kívül, a vendégcsapat játéka is érdeklődésre számíthat. A bajnoki mérkőzést az AAK. Török Gábor-utcai sporttelepén tartják meg.

Nyolc honatya...

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, március 19.

A képviselőház lanya érdeklődés mellett folytatta a nemzetiségi vitát.

Rákóczi emléke.

Berzeviczy Albert napirend előtti felszólalásra kért engedélyt. Polónyi Géza tegnap felszólalásában érintette az Akadémiát, mely Szegfű Gyula Rákóczi-tanulmányát kiadta. Emiatt támadások érték az Akadémiát.

Kijelenti, hogy a tudományos intézmény kiadványaival semmiféle politikai tendenciát nem követ, de minden irányban tisztelgetben tartja a tudományos kutatás szabadságát is. Előzetes cenzurát nem szoktak gyakorolni. Az Akadémia kiadta Thaly Kálmánnak az egész Rákóczi korra vonatkozó, mindent felölelő tudományos kutatását. Tehát bizonyoságát adta kegyeletének. Szegfű könyvét igen tekintélyes történettudósok véleménye alapján vették fel az Akadémia kiadványai közé. Rákóczit nem gyalázza. Ezt csak azok állíthatják, akik a könyvet nem olvasták. Az én impresszióm azonban az, hogy ez a könyv elhibázza Rákóczi egyéniségének a megrajzolását, mintha megakarta volna tépázni nimbuszát. Thallóczy a könyvvel semmiféle vonatkozásban nem áll.

Pop Cs. István személyes kérdésben szólalt fel. Polónyi Géza tegnap — ugymond — sértő megjegyzéseket tett reá és pártjára. Ezeket visszautasítja.

Polónyi Géza a Ház engedélyével nyomban válaszolt Pop Cs. Istvánnak és Berzeviczynek. Györfly Gyula közbeszólással zavarja Polónyit:

— Ugyan hallgass már! — kiáltott rá Polónyi. (Nagy derűtség.) Koholt az a nemzetiségi vád, mintha Magyarországon erőszakkal magyarosítanának.

Az elnök felszólítja Polónyit, hogy a személyes kérdés keretei közt maradjon.

Polónyi Géza: A szászok ügyében hivatkozik Rethi László történetíróra.

Neugeboren Emil: Rossz forrás!

Polónyi Géza: Inkább elfogadom tekintélynek, mint a képviselő urat. Ami a Rákóczi-ügyet illeti, nagyon örül annak, hogy Berzeviczy koncilians nyilatkozata az Akadémia nevében elhangzott. Nagyon helyes, hogy ez a rektifikáció megtörtént. Thallóczy Lajosról nem meri föltenni, hogy a munka publikálásában része volt.

Elnök figyelmezteti, ne térjen el a tárgytól.

Polónyi Géza: Csodálkozok azon, hogy Pop Cs. Deák Ferencre mer hivatkozni.

Elnök: Újból figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál.

Polónyi Géza: Óva inti a Hazát, hogy a nemzetiségi történelemhamisításnak felüljön.

Pop Cs. István: Tiltakozik a hamisítás vádjá ellen.

A nemzetiségi béke.

Délután két órakor tért át a Ház a napirendre és folytatták a nemzetiségi vitát. Damján Vazul román nemzetiségi párti beszélt nyolc képviselő jelentésében. Két óra után még mindig szónokolt és a nemzetiségiek sérelmét panaszolta.

Egy óra hosszat tartó szünet után Ugron Zoltán szólalt fel, ki beszéde nagy részében a telepítési akcióval foglalkozott. A miniszterelnök válaszát tudomásul vette.

Eszterházy Mihály gróf felszólalásában az ellenzék álláspontját teszi magáévá. Elesen támadja a főrendinázat, mely csak egy szavazó gép. A mai rendszer a parlament reformját teszi szükségessé. A nemzetiségi kérdéstről szívesen hajlandó hosszabb vitába bocsátkozni bármely munkapárti képviselővel, aki becsületszavára kijelenti, hogy nem kapott a sópénzből.

Elnök: A képviselő urat rendreutasítom.

Eszterházy Mihály gróf: A mai politikai viszonyok közt aggódva látom, hogy a nemzetiségi kérdés a magyar ezredek királyhűségét megzavarja.

Tisza István gróf miniszterelnök: Ohó!

Elnök: A képviselő urat másodszor is rendreutasítom.

Eszterházy Mihály gróf nem veszi tudomásul a miniszterelnök válaszát.

Elnök indítványozza, hogy a holnapi ülés napirendjére a román nemzetiségi kérdés feletti vitát tűzzék.

Szentiványi Árpád indítványozza, hogy a képviselőház holnap, Kossuth Lajos halálának évfordulóján ne tartson ülést.

Tisza István gróf miniszterelnök nem lát erte a multban precedenst. A képviselőház e napon másor is tartott ülést és nemzetinagyjaink emléket a parlament nem sérti akkor, ha hazafias munkát végez.

Sághy Gyula Szentiványi indítványa mellett szólal fel. A Ház többsége az elnöki indítványt fogadja el.

Ezután Sághy Gyula tette meg sürgős interpellációját a román kulturliga e hó huszonkilencedikén Bukarestben tartandó nagygyűlése tárgyában, mert ott beszélni fognak a most folyó román béketárgyalásokról. O a románság ezen népgyűlésének megtartásában oly tényt lát, mely a magyar állam szuverenitását mélyen sérti.

Tisza István gróf szonnal válaszolt az interpellációra. Abban, hogy valamely román kulturregyesület tart, vagy nem tart népgyűlést, abba neki nincs beleszólása. Ez Romániának oly belügye, melyért a diplomáciai eljárást csak akkor lehet megindítani, ha a népgyűlésen tényleg történik a magyar nemzeti államot sértő esemény.

Sághy Gyula nem veszi tudomásul a miniszterelnök válaszát. A Ház többsége tudomásul veszi a választ és ezzel az ülés hét órakor véget ért.

VÁROS ÉS MEGYE

Második rendőrbíró munkaköre. Megírta már az Aradi Közlöny, hogy Green Nándor főkapitány a rendőrbíró ellen elhangzott panaszok megszüntetésére új ügykörbeosztást határozott el és a rendőrbíróhoz tette át Szilágyi László dr. fogalmazót is, mert az eddigi személyzet mellett a legnagyobb erőmegfeszítéssel sem lehetett ellátni a rendőrbíró hatáskörébe tartozó rengeteg ügyet. A közönség jogos igényeinek kielégítésére szolgál az a rendelet, amelyet erre vonatkozólag ma bocsátott ki a főkapitány, s amelynek értelmében a rendőrbíró munkaköre hétfőtől kezdve megosztják Gramaz László dr. rendőrkapitány, a rendőrbíró vezetője és Szilágyi László dr. rendőrfogalmazó között, aki önálló bíraskodási és ítélkezési joggal van felruházva. Ugyancsak ma adta ki a főkapitány a nagyobb büncselekmények nyomozására és a megszőkött büntetéseik üldözésére vonatkozó nagyszabású és az ő modern szellemét tükröztető utmutatását, amelyben — annak hangsúlyozása mellett, hogy bár a nyomozások eredményessége többnyire a nyomozásban résztvevő rendőrtisztviselők józan ész diktálta egyéni belátásától és ambíciójától függ — ismerteti azokat az alapeljárásokat, amelyek célszerűnek bizonyultak minden nyomozásnál. Az utmutatás tartalmazza egyúttal egész Európára kiterjedő nyomozások esetén a külföldi hatóságokkal való érintkezés formáit.

Többlét munkák a kulturpalotánál. Az építészeti bizottság ma délután kezdte meg Kotsis Lajos és Mairovitz Emil vállalkozóknak a kulturpalota építésénél végzett munkákról benyújtott számláik revízióját. A bizottság kedden folytatja munkáját.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Tévedtek az esküdtek.

— Fölmentett apagyilkosok. —
Saját tudósítónk telefonjelentése.

Szeged, március 19.

Az esküdttörvényszék Pókay Elek táblabíró elnöklésével tegnap egész nap egy apagyilkosági bűnpört tárgyalta, melynek vádlottai Tanács József 20 és Tanács Pál 19 éves alsótanyai parasztleányok voltak.

A vádlottak a múlt év májusában fadoronggal agyonverték részeges és veszekedő természetű apjukat, Tanács Ferenc 54 éves gazdálkodót. Ez ügyben már két ízben volt tárgyalás, ezeket azonban el kellett napolni, mert a szegedi orvosszakértőknek az volt a véleményük, hogy a halál oka szívszélhűdés volt. Az igazságügyi orvosi tanács azonban a botlításokat találta a halál okának. A tárgyaláson a vádlottak azzal védekeztek, hogy jogos védelemből követték el tettüket.

Késő este került sor a verdikthozatalra, a melyet érdekes eset zavart meg. Bokor Emil biztosítási titkár, az esküdtek főnöke hirdette ki a verdiktet, amely bűnösnek mondta ki a testvéreket halált okozó súlyos testi sértésben és kimondta egyúttal azt is, hogy tettüket nem jogos védelemben követték el.

A bíróság ezután már visszavonult ítélethezatalra, midőn az esküdtek észrevették, hogy tévedtek, mert a jogos védelemre vonatkozó kérdést rosszul értették s ezért feleltek nemmel. Az esküdtek főnöke erre azonnal közölte tévedésüket a főtárgyalás elnökével, a ki új verdikthozatalra utasította őket. Rövid tanácskozás után kihirdették az új verdiktet, a melyben kimondták a jogos védelmet.

Ennek alapján a bíróság mind a két vádlottat fölmentette és nyomban szabadlábra helyezte. A királyi ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

§ Justh Gyula sajtópöre. Budapestről jelentik: A Budapesti Napló harmadéve egy cikksorozatban éliesen támadta a Justh-pártot s vezérét Justh Gyulát. Megvádolta egyebek közt azzal, hogy az alkotmányos tényezők megkerülésével alkuba bocsátkozott a bécsi kamarillával s több ujoncot ajánlott föl neki, mint amennyit a Házban megobstruált. Justh Gyula sajtópört indított a cikkek szerzője, Pályi Ede dr. szerkesztő ellen, akit az esküdttörvényszék a tavaly októberben megtartott főtárgyaláson többszörös becsületsértésért két hónapi fogházra s hatszáz korona pénzbüntetésre ítelt. Pályi dr. semmiségi panaszát a Kuria ma Vavrik Béla elnöklésével tartott ülésén elutasította.

§ Elutasított követelés. Különös pörben ítélték ma az aradi kir. járásbíróság. Rosenzweig Samu, az aradi Lloyd-klub volt főpincére százkilencven korona erejéig pörölte nagybányai Montagh Sándor földbirtokost. Rosenzweig, amikor a főpincéri állástól megvált, elfogyasztott ételek és italok ára fejében százkilencven koronás számlát prezentált Montaghnak, aki azonban a kifizetést megtagadta azzal, hogy ő nem tartozik. Rosenzweig ekkor ügyvédje, Schuster Ödön dr. útján bepörölte Montaghot. A pörben tanuként hallgatták ki Friedmann Izidor pincért, aki vallotta, hogy neki Rosenzweig többször panaszolta, hogy Montaghtól nem tudja követelését behajtani. Montagh a pörben is azt vallotta, hogy nem tartozik s miután Friedmann vallomása pozitívumot nem hozott fel, a bíróság Montaghnak főesküt ítelt. A nagybirtokos ma letette a fő-

esküt s a bíróság ez alapon Rosenzweigot keresetével visszautasította. A főpincér ügyvédje, Schuster dr. pörjűtéssel szándékozik élni s mint újabb tanura Szabó Józsefre hivatkozik, aki annak idején a klub ruhatárába volt alkalmazva s hallotta, amikor az előszobában a főpincér Montaghtól többször kérte számlája kiegyenlítését.

§ Kinevezés. Az igazságügyminiszter Burgmann Antal máriaradnai kir. járásbírósági irnokot a bozovicsi kir. járásbírósághoz telekkönyvvezetővé nevezte ki.

Milliók ezrei az államnak.

(Teleszky János expozéja.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, március 19.

Teleszky János pénzügyminiszter ma a képviselőház elé terjesztette az 1914—15. évi állami költségvetést és ezzel kapcsolatban hosszabb beszédben ismertette az ország pénzügyi helyzetét is. Maga a költségvetés, szokás szerint, valami csekély fölösleggel zárult. A munkapárt általában élénk helyesléssel fogadta a miniszter előterjesztéseit.

(Az ülés.)

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegy órakor megnyitja az ülést.

Az elnök jelenti a Háznak, hogy Sággy Gyula sürgős interpellációra kért engedelmet a román kulturliga március 29-iki gyűlése tárgyában. Az elnök a kért engedelmet megadta az interpellációra.

(Az expozé.)

Teleszky János pénzügyminiszter betérjeszti az 1914—15. évi költségvetést. A kiadás a két milliárdot meghaladja és 191 millióval emelkedik a múlt évi költségvetéshez képest. A költségvetés 61.000 korona fölösleggel zárul. (Eljenzés a jobboldalról.) A fölösleg mintegy hatezer koronával több, mint a múlt évben. A költségvetésben a beruházás némileg apad, mert a honvédtüzérség gyorsabb fejlesztése következtében az erre vonatkozó kiadás a rendes kiadás között van elszámolva. Ezenkívül az egyes tárcák keretében az építkezéseket korlátozták, nagy állami üzemeknél azonban a beruházás nem csökkent, sőt néhol emelkedett. Az országgyűlés kiadása növekszik a képviselőházi örség kiadása miatt. A közös költségvetésben a rendes kiadás husz, a rendkívüli kiadás pedig harminnégy millió koronával emelkedett. Mivel azonban e szükségletből 33 milliót kölcsön útján fedeznek, a nettó kiadási többlet csak huszonegy millió korona.

(Az egyes szükségletek.)

A miniszter részletesen ismerteti ezután az egyes tárcák szükségleteinek emelkedését és az egyes költségvetési tételekben történt változásokat. Megemlíti, hogy Horvátország belügyi szükségleteire immár harminnégy milliót fordítunk, tehát a horvátok összes méltányos igényei kielégíthetők.

A belügyminisztérium költsége kilenc millióval emelkedik. A részletkérdések közül megemlíti, hogy hat új járást szerveznek. A városok segítésére fordított összeg két millióval, a jegyzők fizetésének rendezése pedig négy millió koronával emelkedik. A közegészségügy költségei egy millióval növekednek. Két millió koronába fog kerülni a csendőrség illetményeinek rendezése, a központi csendőrség iskoláinak költsége, a fiemei határrendőri kapitányság szervezése és a budapesti állami rend-

őrségnél a létszámnak száztizenkét fővel való szaporítása.

A pénzügyi tárca keretében mintegy kilenc millió korona a költségemelkedés. Itt személynézetű szaporítás nem lesz, hanem a napidíjasok helyzetének javítása céljából a tisztviselők és napidíjasok között egy új alkalmazott csoportot fog létesíteni, nevezetesen kezelői állások lesznek. A pénzügyigazgatóságoknál mint egy hatvan, az adóhivataloknál pedig körülbelül kétszáznyolcvan ilyen állás lesz. Így szerény, de biztos állásba fognak jutni a napidíjasok is.

Az igazságügyminiszter szintén rendszerezit nyolcvan ilyen kezelőtisztit állást. Az adókievetés költsége több mint egy millió koronával esökken az adóreform végrehajtásának elmaradása miatt. Százharminckétezer koronával emelkedik a földgáz kutatás költsége és százezer koronát vettek föl a földgáz ipari földolgozásának rendszeres tanulmányozása céljára.

(Az erdélyi földgáz.)

Az erdélyi földgáz kihasználása tekintetében tájékoztatja a Házat a miniszter. Az amerikai szakértők azt tanácsolták, hogy egyelőre a közelebb fekvő városokba vezessék be a gázt és ott szerezzünk tapasztalatokat arról, hogy a közönség mily mértékben hajlandó a földgázot fölhasználni.

Kolozsvár Marosvásárhely és Medgyes városoknak fogja felajánlani, hogy a vezetékötök maguk csináltassák meg.

A városokkal folytatott tárgyalásokban nem fiskális szempontot fog követni, de feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy lehetővé téssek a városi vezetéknek az állam által barmikori megváltása. Az amerikai szakértők véleménye szerint ugyanis kétségtelen, hogy a földgáz források gazdaságos és eredményes kihasználása szükségessé teszi, hogy a kihasználás lehetőleg egy kézben egyesíttessék.

A pénzügyminiszter részletesen kifejtette ezután az egyes miniszteri tárcák dotációjának jelentékeny emelését és ismertette azokat az okokat, a mely miatt az egyes miniszteri tárcák költségvetésének emelése szükségessé vált, illetve hogy az ily módon fölemelt összegeket milyen célra fordítják.

Beszéde végén kijelenti a pénzügyminiszter, hogy a mai gazdasági viszonyok között, a mikor mindenki érzi a válság következményeit, nem tarthatja helyesnek a bevétel nagyméretű fokozását, de viszont a mai általános munkátlanúság közepette a beruházásokat sem csökkenthetné. Igyekezett reális költségvetést terjeszteni elő és igéri, hogy min addig, amíg a pénzügyminiszteri székben lesz, igyekezni is fog reális költségvetést készíteni. Mindenkor arra fog törekedni, hogy a zárószámadás kedvezőbb legyen, mint a költségvetés, mert ez a reális államháztartás.

A beszédet gyakran szakította félbe a Ház tetszészaja és a beszéde végén a képviselők hangos tapsal adtak tetszésüknek kifejezést.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Kossuth asztaltársaság Kossuth Lajos halálának évforduló napján pénteken, március 20-án tartja meg tisztújító közgyűlését a „Magyar Király” vendéglőben este 8 órakor. Az ünnepet Kara Győző főgimnáziumi tanár méltatja. Szendrey Mihály pedig Abrányi Emil költeményét szavalja.

Árverés egy aradi műteremben.

— Összezuzott szobrok. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 19.

A legbohémebb aradi művész kellemetlen perceket élt át tegnap. A bohémeknek tudvalólag az az ismertető szokásuk, hogynem törődnek a holnappal s csak a mának élnek. Ez a gondtalan élet aztán kínos perceket idéz elő, mert a hitelező rendszerint nem bohém és nyakára küldi a művésznak a prózai gondolkodású végrehajtót. Az emberi kedély fölesküdt ellensége tett tegnap látogatást annál az aradi művésznél is, aki mesterien kezeli a vésőt. Fideas követője ugyanis szórakozottságában elfelejtette kifizetni valamelyik adósának a követelését. Ez nem valami nagy bűn, különösen az olyan férfunál, aki szórakozottságában gyakran hetekig is elfelejt borotválkozni. De a hitelező nem szórakozott és — Istenem! — oly sok ügyvéd van Aradon, nem csoda, ha valamelyik a 193 közül beadja a pört az alkotó „adósága és jár. iránt.”

Az alig pár száz koronás követelés erejéig néhány hónappal ezelőtt foglaltak a műteremben. A művész egykedvűen türte, hogy a becsüs bediktálja a végrehajtónak:

Egy meztelen hölgy gipszből 32 korona.

Egy félmeztelen színész nő márványból 180 korona.)

Két ló márványból 16 korona.

Itt már felfortyant a szobrász:

— Micsoda számár beszéd ez! Hogy becsülheti ezt a munkát 16 koronára? Azt még eltűrtem, hogy azokat a nőket olyan kevésre becsülte, de a lovam iránt nagyobb tiszteletet követelek.

A becsüs nagy szakértelemmel tovább diktálta:

Egy színész mellszobra ... 24 korona.

Es így tovább... a műterem legutolsó végsőjéig mindent lefoglaltak.

A művész természetesen nem fizetett. Ha már úgy is foglaltak, minek akkor sietni? És tegnap ismét megjelent a kellemetlen társaság: a végrehajtó, az ügyvéd és a művészi tapintatu bírósági becsüs.

— Hiszen már mindent lefoglaltak — így fogadta őket a szobrász.

— Igen, de most mindent el fogunk árverezni, — felelte szerényen a „senki többet, harmadszor!” vezényszó kommandirozója. S azonnal hozzáfogtak a művelethez. De nagy volt ám a meglepetésük, amikor a lefoglalt művészi tárgyakat nem találták meg.

— Hová tette a szobrokat?

— Minden itt van, amit lefoglaltak.

Csakugyan: majdnem minden ott volt, de minden — darabokban. A legszebb aktnek vagy a lilomcombjai, vagy pedig finom láb-szárai hiányoztak, esetleg egyik se volt meg. A színész szobornak pedig pont a fejét ütötte le a művész dühös elkeseredésében. Talán azt gondolta: ne jussanak kalmár kézre az ő forró álmainak alakjai.

A makacs társaság azonban még most se akart távozni, hanem megtartották az árverést abban a műteremben, amely úgy nézett ki, mint a balkáni harctér egyik sarka. A funkcionáriusok maguk között megtartották az árverést s a tárgyakat 50—60 fillérjével megvásárolták. A licitáció költsége bizonyosan többet tett ki, mint amennyi az árverésből befolyt. A műveletet elég hosszú ideig húzták — bosszantási szándékkal. Amikor eltávoztak, barátságosan intettek a haragos művészek:

— A vizontlátásra — a járásbiróságon.

Ez a gyöngéd célzás pedig arra vonatkozott, hogy illetékes helyen panaszt nyújtottak be a lefoglalt tárgyak összezuzása s elidegenítése miatt. Ime ilyen rossz emberek a hitelezők: azt akarják, hogy a művész úgy fizessen, mint hideg télen a gazdag fakereskedők. Ha nem — akkor befűtenek neki.

Hajókatasztrófa ötven utas halálával.

(A Lidón elsüllyedt kiránduló gőzös. — A kapitány a szerencsétlenség oka.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Velence, március 19.

Ma este Velencében borzalmas hajókatasztrófa történt. Mindeztideig nem sikerült az áldozatok számát megállapítani, de minden valószínűség szerint a megrázó tengeri szerencsétlenségnek több mint ötven emberélet esett áldozatul.

Az este egy városi gőzhajó a Lidó Santa Elisavetta állomásáról Velence felé indult körülbelül nyolcvan személlyel. Alig hagyta el a gőzhajó az állomást, mikor egy torpedóhajó jött szembe vele, melynek végéhez egy csolnak volt kötve. A gőzös kormányzója nem vette észre a torpedót, mely nagy sebességgel a gőzös orrába ütközött és

pár pillanat alatt keresztülhasította az egész hajót. A hajó összes utasai és személyzete a víz alá süllyedt.

Az áldozatok kétségbeesetten kiáltottak segítségért, de a mentésre sietők csupán tíz embert tudtak megmenteni. Néhány perc alatt az egész nagy hajó utasaival a víz alatt volt. A torpedó hajóról jelentés ment Velencébe, hol az eset óriási izgalmat keltett.

Azonnal mentő expedíció indult meg, melyet a polgármester és a rendőrkapitány vezetett. Minden szükséges mentőeszközzel jelentek meg. A mentésben részt vett a torpedóhajó és egy osztrák teherhajó személyzete és nagyszámu buvár, kik a víz alá szállottak, hogy megmentsek az életbenlevőket. Minden fáradság azonban eredménytelen maradt és a mentőexpedíció nem tudott újabb emberéletet megmenteni. A szerencsétlenség oka állítólag az volt, hogy a

gőzös utasai és kapitánya egy felettük elrepülő hidroplánt néztek és nem vették észre a torpedó közeledését.

Késő éjjel jelentik Velencéből. A szerencsétlenség a Campo Santa Helena sziget közelében történt. A hajó hat perc alatt süllyedt el. A Helena gőzös utasai a közelből látták a szerencsétlenséget és még hallották az áldozatok jajveszékelését. A Helena rögtön a szerencsétlenség színhelyére sietett és utasai tehetetlenül nézték, mint merülnek el az-áldozatok sorjában. Mikor a mentési akciót elkezdték, a szerencsétlenek kétségbeesetten kapkodtak minden kéz után. A nagy tumultus tette lehetetlenné a mentést. Csupán Bossi olasz tengerészeti hadnagynak sikerült egy elájult utassal a part felé uszni és már csaknem elérte a szárazföldet, mikor

az utána nyuló áldozatok lábánál fogva a víz alá nyomták és ő is ott pusztult.

Mindeztideig nem történt újabb mentés. Nem tudja senki biztosan, hogy mennyien voltak a hajón, annyi bizonyos, hogy a szerencsétlenségnek több mint ötven emberélet esett áldozatul.

Hajsza

egy kémkedő vezérkari tiszt után

(Bécsi munkatársunk jelentése.)

Bécs, március 19.

Váratlan szenzáció híre pattant ki Bécsben. A császári és királyi hadsereg elit-tisztikarában, a vezérkarban van egy katonatiszt, aki kémszolgálatokat teljesített Oroszország számára, (talán még ma is ezt teszi) akiről tudják, hogy Bécsben állomásozik, sőt még a rangját is tudják: Vezérkari százados az illető. Csak egyet nem tud a hatóság: ki ez a kém, aki mint melékkeresetét, a monarchia pénzéből kikerülő századosi fizetését is huzza. A fő bevételi forrása a „guruló rubelék ezrei”...

Az ügy részletei ezek: Emlékezetben van még, hogy február 17-én állították bírái elé a hirhedt exhadnagyot: Jandrics Sándort, aki főhadnagy bátyjával, Cedomillal, közösen elárulta a monarchia mozgósítási terveinek legfontosabb részleteit. Kapott a „munkájáért” 50000 rubelt, gyalázatos büneért pedig 4 év és 9 havi fegyház büntetést. A tárgyalás első napján délután Jandrics Sándor a következő váratlan és a lecsapó bomba erejével ható vallomást tette.

— Zankievitch Mihály ezredes, bécsi orosz katonai attaché megbízásából érintkezésbe léptem egy cs. és kir. vezérkari századossal, akinek ismételtelen kellett lepecsételt leveleket átadnom és akitől a Zankievitchnek szóló válaszokat is átvettem... A százados nevét nem mondom meg!

Jandrics Sándornak nem volt oka, hogy hazudjék. Az igazat vallotta bizonyára, mint a többi ellene felhozott vádkörülmenyre vonatkozólag ezt tette. A jelenlevő Ronge vezérkari őrnagy, — Rédl ezredes utóda a „spión-szakértői” székben, — jegyzőkönyvbe vette ezt a váratlan leleplezést és azonnal jelentést tett felettes hatóságának. Megindult lázas izgalommal a katonatörvényszéki nyomozás az illető vezérkari százados után, „gyanus volt mindenki aki élt”, azaz, hogy e rangot viselte, de mindaddig eredménytelenül. A vizsgálat szálai Kunz Jarosláv őrnagy-hadbíró kezeiben futnak össze, aki már sok szép eredményt ért el a katonai gazemberek ártalmatlanná tévése terén, de most — meddő maradt a fáradsága...

Igy tehát előállott az a szenzációsan furcsa eset, hogy tudnak egy kém létezéséről, ismerik a rangját, a lakhelyét (Bécsben szolgál az illető) csak ártalmatlanná nem tudják tenni, mert nem tudják a nevét. A vezérkari kém pedig talán retteg, várja a pillanatot, amikor a neve kiderül és ő is a Jandricsok, Reichok, Szimonideszek stb. sorsára: a börtönbe jut, vagy pedig, ami valószínűbb, talán már legközelebb eldurran egy browning pisztoly, az újságok közlik, hogy „X. Y.” vezérkari százados (vagy azóta már talán őrnagy is?) ismeretlen okból agyonlőtte magát... De mi tudni fogjuk, hogy Rédl Alfréd ezredes példáját követte — „csak”...

Lázár Antal.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Este fél 7-kor és 9 órakor Psilander Valdemár vendégfelléptével *Dalborg báró fogadása*, kinemaskoccs; előtte *Festenberg gróf*, Salten vigjátéka. (Bérletszünet, felemelt helyárak.)

Szombat: Este fél 7-kor és 9 órakor Psilander Valdemár vendégfelléptével *Dalborg báró fogadása*, kinemaskoccs; előtte *Festenberg gróf*, vigjáték. (Bérletszünet, felemelt helyárak.)

Vasárnap: Délután: *Tökéletes asszony*, operette. Este: *Nagyapó*, operette. Bemutató előadás. (B. bérlet.)

Színészek a nők jogai ellen.

— Gázsi fizetés a szünet előtt. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, március 19.

Ma harmadik napja ülésezett a színészek parlamentje, Nadassy József elnöklete alatt. Csupa indítvány került ma a közgyűlés elé, még pedig csupa olyan indítvány, amelyet a színésztársadalom vetett fel. Az indítványok felett terjedelmes viták fejlődtek ki, melynek keretében a legellentétebb felfogások nyilvánultak meg. A színészegyesület közgyűlése a legfuresább összeállítású testület. Igazgatók és színészek, munkaadók és munkavevők vannak benne együtt. Ellentétes érdekek csapnak össze egymással s mert a színészek vannak többségben, akik a radikális elvek katonái, majd még a munkavevők állásfoglalása győzedelmeskedik.

Fehér László indítványozta, hogy a színházi év május elsején kezdődjék és április harmincadikán végződjék. Almásy Endre indítványozza, hogy a javaslatot vegyék le a narendről. Ez a javaslat a vidéki színészet anyagi helyzetét akarja megjavítani. A szeptember elseji kezdet okozta, hogy a legutóbbi években annyi bukás történt a vidéken. Jobb nyári kerületeket kellene az igazgatóknak teremteni. Kormánysegítségrel rá kellene szorítani, hogy csak az anyavárosban játsszon. Faragó Sándor a színészek szempontjából foglalkozik az indítvánnyal. Ha ezt a javaslatot elfogadják, a színészek nyáron fognak fájni és telen lesz melegük. A javaslat olyan helyzetet teremtene, hogy annyi volna a szerződés nélküli színész, hogy annyi moziszkoccs és kabaré nem lehet, ahol el tudnának helyezkedni. Kéri, ne térjenek napirendre az indítvány felett, hanem vessék el. Palágyi Lajos érthetetlennek tartja, hogy a tanács ezt a javaslatot pártolta. Ez a javaslat a színészet egyetemének anyagi vagy szociális helyzetét nem mozdítaná elő. Sebestyén Géza a tanács álláspontját fejtette ki. A színészek hozsanna-val fogadták a májusi kezdést. Azt mondták a színészek, ha már kell, hogy legyenek szerződés nélküli színészek, inkább legyenek azok nyáron szerződés nélkül. Heltai Jenő kifejti, hogy a tanács hozzájárulása nem jöhet figyelembe, mert az a tanácsülés, amely e felett döntött, határozatképtelen volt. A közgyűlés ezután napirendre tért az indítvány felett.

Fekete Pál indítványozta, hogy olyan színesigazgató, aki lemondott, vagy akit lemondásra kényszerítenek, az az évben ne lehessen több igazgató. Az indítványt nem fogadták el. Úgyancsak Fekete Pál indítványozta, hogy a szüneti gázsi a szünet kezdete előtt legyen köteles az igazgató kiadni. Az indítványt elfogadták.

Fehér László indítványozta, hogy a színészegyesület képviselőitbe nőket is válasszának. A közgyűlés az indítvány felett napirendre tért.

* Az Aradi Zene-Conservatórium, vasárnap 1914. március hó 22-én, délután 4 és fél órakor tartandó II. házi estélyének műsora: Foerster: Hármasszó zongorán Scherhag Erzs. Clementi: Szonáta g-moll zongorán Marossy Erzs. Dvorák: Humoresk gondokán Moskovitz Jancsi. Beethoven: Rondo C-dur zongorán Molnár Erzs. a) Jocklin: Serenád hegedűn Molnár Andor. b) Jocklin: Gavott hegedűn Molnár Andor. Beethoven: Szonáta E-dur zongorán Vatián Livia. Hubay: Berceuse hegedűn

Rozvány Titusz. Rachmaninoff: Prelude cis-moll zongorán Adler Sándor. Moseda: a) Wirst du im vollsten Segen Csalogovics Józsa. b) Im Maien énekli Csalogovics Józsa. Mendelssohn: Rondo capricioso zongorán Ach Olga. Nervin: a) Als wir im Main énekli Murádi Irén. b) Sommertag énekli Murádi Irén. Bach: Prelude f-moll zongorán Ach Margit. Beethoven: Szonáta D-dur zongorán Ach Margit. Beethoven: Román f-dur hegedűn Tausz Artur. Bach: Prelude és fuga fisz-dur zongorán Salgó Piri. Beethoven: Szonáta Fatetique zongorán Salgó Piri. a) Dvorák: Tanz hármasszó zongorán Vintze Böske. b) Bizet: Menuett hármasszó zongorán Vintze Böske. Bach: Prelude és fuga c-moll zongorán Dömötör Margit. Beethoven: Szonáta C-dur zongorán Dömötör Margit. Kizárólag a Konzervatórium növendékeinek szülei látogathatják a „Háziestélyeket,” idegenek csak az igazgató engedélyével. Belépti-díj nincs.

* Növendék hangverseny. Az aradi Zene-konzervatórium, amelynek Mittermaier József az igazgatója, ma este fél nyolckor tartotta növendékhangversenyét intézetének nagytermében. Diszes és előkelő közönség jelent meg a hangversenyen és nagyon szűknek bizonyult a konzervatórium tagas terme. Az érdeklődők javarésze hely híján kiszorult a teremből. Akik eljöttek, hogy tanui legyenek a növendékek fejlődésének, csak a legjobbat, tapasztalhatták, az összes szereplők, Jancsovics Emilia, Precupás Luiza, Salgó Géza, Várfalvi Erzs, Ecker Erzs, Szabó Sándor, Rabitz Aranka, Grieshaber Marcell, Csáklány Tibor, átlagon felülemelkedő zenei készségről tettek tanúságot. Az intézetnek kétségtelenül legtehetségesebb növendéke Spielmann Böske. Ez a bájos fiatal leány, akinek művészetét már a kulturpalota hangversenyterméből is ismeri a aradi közönség s aki mint jelenleg a budapesti zeneakadémia utolsó előtti évfolyamának növendéke, zenei pályára készül, Beethoven Fisz dur szonátájának tökéletes interpretálásával olyan bámulatos technikai ügyességet és átértzett játékot produkált, hogy művészi karrierjének a legszebb reményekkel indulhat. Paulik Irma és Kohányi Zelma énekükkel és zongorajátékukkal egyaránt kiérdemelték a közönség viharos tetezését, külön említést érdemel még Fényes Boriska, aki Bach és Clementi egy-egy darabjának eljátszásával aratott szép sikert. A konzervatórium többi növendékei vasárnap délután fél öt órakor tartják meg hangversenyüket.

* A színház közlései. Szigligeti ünnep az aradi színházban. Arad város társadalmi is nagyszabású emlékünnepe rendez Szigligeti Ede százéves évfordulójának emlékeztetére. Az ünnepség a színházban lesz. Vasárnap és hétfő este a Szigligeti darabok egyik legjobbját, a Nagyapó paraszt operette kerül színpadra elsőrendű szereposztásban. A díszelőadás ünnepélyességét nagyban emeli az, hogy Krenner Miklós dr., a főreáliskola kiváló irodalomtanára bevezető konferanszot mond Szigligeti életéről, működéséről.

Az ezredes lesz a színtársulat legközelebbi premierje. Herceg Ferenc írta az ezredest. Herceg Ferenc darabjait a közönség mindenkor nagy érdeklődéssel várta és nagy tetszéssel fogadta, mert a Herceg darabok szépsége, arisztikus finomsága mindég megtalálta az utat a közönség szívéhez, szeretetéhez. Az ezredes Herceg egyik legpompásabb operettjéből, a Huszti Husztból készült; a premier kedden este lesz.

* Humoros eset az Urániában. A drámai esték közé a színház egy kiváló humoros műsört iktatott be, mely nagyrészen amerikai vigjátékokból és Prince jelenetekből áll. Kiemelkedő része a Kikapós patikus című bohózat, melyben Móricz Játsza a főszerepet s a mely telve van ötletesebbnél ötletesebb jelenetekkel. A bohózat elejétől végig telve van kacagató jelenetekkel és egymaga is elegendő egy vig estély hangulatkeltéséhez. De a színház pazar bőkezűséggel még négy kisebb humoros képet is beszerzett, sőt egy szellemes francia vigjátékot is beiktatott a műsorba. Apa és fia a szenzációs vigjáték címe, amelyben a fiú szerelmét titokban az apja hódítja meg s

ebből a komikus helyzetek egész sorozata áll elő. Bátran mondhatjuk, hogy a mai műsor nagy élvezetet fog szerezni azoknak, akik szeretik a jóízű ötletes tréfákat.

* Psilander ma az Apollóban lép fel, legújabb parádés szeredében: Az ördög cimborájában. Amellett, hogy ebben a grandiózus drámában igazán egyéniségéhez ille szerephez jutott, melyben művészi tehetségének pompázó ragyogását látjuk, különös aktualitást ad a képnek, hogy Psilander ma Aradra érkezik. Amikor az elő Psilander megjelenik majd a színpadon, hogy egy moziszkoccsban bemutassa magát, az Apolló vászonlapján is feltűnik elegáns alakjának szilhuettje s egy végtelenül izgalmas drámai cselekményen keresztül suhan. Az ördög cimborája a világhírű Nordisk filmgyárnak egyik legszebb, örökbecsű alkotása, amelyet bamulattal fogad mindenütt a mozikultura iránt érdeklődő emberiség. Psilander brilliozik a gyáros szerepében s hatalmas alakításával még erősebb teszi azt a szimpátiát, amely bennünk él. A publikum fokozott kíváncsisággal várja az Apolló pénteki Psilander-premierjét, amelyre már tömeges előjegyzések történtek. Az előadások délután 5 órától éjjel 11-ig tartanak. 3

* Sárga liliom, Biró Lajosnak kiváló színműve, melyet a világhírű Pathé cég pazar fényvel és bőkezűséggel állított ki, kedden kezdi bemutatni az Urániában.

A tisztikilépések

az Országos Kaszinóból.

(Az összes tartalékos tiszteknek is ki kell lépniük!)

(Bécsi tudósítónktól.)

Bécs, március 19.

Bécsi munkatársunk arról értesül, hogy a Beniczky Ödön és Zlinszky István ügyéből kifolyólag a hadügyminiszter utasítására a tényleges és nyugdíjas katonatisztek kivül az összes tartalékos tiszteknek is ki kell lépniük az Országos Kaszinóból. A miniszter e tárgyban csupán a szabályzatok idevonatkozó határozmányaira utal. A tartalékos tisztikilépése és tagságára nézve a fennálló határozmányok így szólnak:

„A tartalékos katonatiszteknek biztosítandó az ő polgári és politikai jogaiknak gyakorlása; ennek folytán nem tiltható meg nekik, hogy valamely politikai, vagy nem politikai irányzatú egyesületbe tagjai be ne lépjenek. Hogy azonban valamely tartalékos katonatiszt a valamilyen egyesülethez való tartozandósága által és ennek az egyesületnek tagjainak társadalmi állása folytán és magának az egyesületnek irányzata következtében, a tisztikilépés által reá háruló kötelezettségekkel nem jut e összeütközésbe, csakis a tisztikilépés melletti álláspontról eredő különleges megítélésnek képezheti tárgyát.”

Eredeti német szövegben: „Ob aber ein Reserveoffizier durch seine Zugehörigkeit zu einem bestimmten Vereine, mit Rücksicht auf die Tendenzen des Vereines, oder die gesellschaftliche Stellung der Mitglieder, nicht etwa mit seinen ihm durch die Offizierscharge auferlegten Pflichten in Kollision kommt, kann nur Gegenstand einer speziellen Beurteilung vom offiziersmässigen Standpunkte, sein.”

„Ezek szerint tehát teljesen a tartalékos tisztikilépésére van bízva, hogy mely egyesületbe lépjen be tagul, de felelősséggel tartozik mindama cselekedetért, amelyek a tisztikilépéssel ellentétben állanak!”

Mint hogy a tényleges katonatisztek kilépése által a mértékadó katonai körök megállapították, hogy a kaszinó (bárha csak egyes tagjai által is) a tisztikilépéssel össze nem egyeztetendő dolgot cselekedett, kénytelenek a kaszinó tartalékos tisztjei is odahagyni az Országos Kaszinót, vagy pedig a — tisztikilépést! . . .

Botrány egy parlamenti bizottság ülésén.

(Palotaórség által kivezetett feljelentő.)
Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, március 19.

Az összeférhetlenségi állandó bizottság ma este tartott ülésén Török Kálmán képviselő ellen folyamatba tett összeférhetlenségi ügyben a további eljárást megszüntette, mivel a bejelentést időközben visszavonták.

Ezután a Persián Ádám hírlapíró által Hegedüs Loránt képviselő ellen tett összeférhetlenségi ügyet tárgyalták. Bujanovich Gyula az eddig beszerzett iratokról referált. Ezután Persián Ádámot illette a szó.

— Mielőtt az ügy érdeméhez bármit is szólnék — kezdte Persián — kérdést intézek a tisztelt bizottsághoz, hatóságnak tekint-e magát, vagy sem?

Erdély Sándor elnök erre figyelmeztette Persiánt, hogy ez a kérdés nem tartozik a tárgyhoz. Felszólította, hogy tegye meg az ügyre vonatkozó előterjesztéseit. Erre Persián hosszasan kezdett beszélni a tárgytól teljesen eltérő dolgokat, mire az elnök ismét figyelmeztette, hogy maradjon Hegedüs Loránt összeférhetlenségénél. Persián nem respektálta az elnöki felszólítást, mire

az elnök zárt ülést rendelt el.

Az elnöki felszólításra a munkapárti és néppárti képviselők közül álló hallgatóság elhagyta a tárgyalótermet.

Csupán Persián nem mozdult helyéről.

Felszólítom az urat — mondta neki Erdély Sándor elnök — hagyja el ezt a helyet!

— Mig az uraknak nincs bátorságuk megfelelni arra a kérdésemre — mondotta Persián — hogy hatóságnak tartják-e magukat, addig én az urakat magántársaságnak tartom, melylyel szemben fogom tudni jogaimat érvényesíteni.

Erre Erdély Sándor elnök felfüggesztette a tárgyalást és jelentést tett Szász Károly alelnöknek. Szász Károly csakhamar megjelent a teremben és ekkor Erdély elébe lépett és így szólt:

— Jelentem alelnök urnak, hogy az összeférhetlenségi bizottság ülését nem folytathatjuk, mivel Persián Ádám ur ez elé akadályokat gördít.

— Az elnökség nevében — szólott Szász Károly Persiánhoz lépve — felhívom az urat, hagyja el e helyet.

— Kicsoda az ur? Én az urat nem ismerem — felelte Persián — de tudom, hogy az ur nem tagja ennek a bizottságnak.

— En a képviselőház elnöksége nevében beszélek — mondotta Szász Károly.

Semmi közöm az urhoz,

— mondotta Persián — az urnak nincs joga itt tartózkodni, nekem azonban van jogom.

Szász Károly izgatottan lépett Persiánhoz: — Ujból és utoljára figyelmeztetem, — mondotta — távozzék innen, mert karhatalmat fogok alkalmazni.

Persián a rendkívüli izgalmas jelenetben harsány hangon kiáltotta:

— Nem távozom! Itt az összeférhetlenségi bizottság tárgyal és itt az urnak nincsen keresni valója!

Szász Károly: Még egyszer figyelmeztetem — távozzék!

— Azt majd mag fogom tenni — mondotta Persián — de nem ha az ur mondja. Nekem semmi közöm az urhoz.

Ekkor Szász Károly elhagyta a termet és

a parlamenti órség szobájába ment. Egy negyed óra múlva

négy parlamenti ór jelent meg egy törzsörmester vezetésével.

A négy parlamenti ór elállotta a kijáratokat és a törzsörmester az elnök elé lépett és fenn hangon így szólt:

— Parancsot kaptam méltóságos Szász Károly alelnök urtól, hogy Persián Ádámot kivezesse.

Erdély Sándor elnök ujjával Persiánra mutatott. A törzsörmester Persiánhoz lépett, megfogta kabátját, mire Persián az ajtó felé indult.

— Ezek az önök nemzeti munkásságuknak legbuzgóbb munkatársai — kiáltotta és elhagyta a termet. A palotaőrök a kapuig vezették az újságírókat, az összeférhetlenségi bizottság pedig folytatta a tanácskozását.

Az elnök jelentette a bizottságnak a történeteket és a Persián-ügy tárgyalását április huszonkettedikére halasztották. Hédvári Lelhel kérte, hogy a bizottság halassza el az általa Mándy Samu képviselő ellen tett összeférhetlenségi bejelentés tárgyalását. A bizottság a kérelemnek helyt adott és elrendelte Papp Géza báró, Széchenyi Emil gróf és Szinyei-Merse Félix önmaguk ellen tett bejelentésekre vonatkozó bizonyítások beszerzését.

Folytatódik a Rochette botrány.

— Elmezavarban gyilkolt Caillauxné. —
Távirati tudósítás.

Páris, március 19.

Madame Caillaux, a legszebb párisi asszonyok egyike a Saint Lazare női fogház kórtermében vergődik s minden pillanatban szükség van rá, hogy az orvosok egy-egy cordialt, szíverősítőt adjanak neki és hogy idegzetének a rettenetes feszültségén enyhítsenek. A francia pénzügyminiszter felesége már nem mutatja azt a fagyasztó nyugalmat, amit a gyilkosság elkövetésekor és annak utána, az első félórakban mutatott. Amikor a gyilkosság után három rendőr kíséretében a rendőrségre sietett nagyszerű, megcsodált szürke automobilján, egyebek között ezt a kijelentést tette Carpin rendőrtiszt előtt, aki kihallgatta:

— Nem volt szándékomban megölni Calmette urat. Csak lelkét akartam adni neki. Most már sajnálom cselekedetemet; sőt azt is kellemesnek tartanám, ha megnyugtató hirt kaphatnék Calmette urról.

A Figaro szerkesztője ekkor már aggonizált s így nem szerezhették meg Caillauxnénak azt az örömet, hogy kellemes hírrel szolgáljanak neki. Attól fogva, hogy Calmette meghalt, vége a gyilkos asszony bámulatos hidegvérének és Caillauxné, aki a Figaro szerkesztőségében úgy viselkedett, mintha maga a testé vált, kegyetlen és engesztelhetetlen Nemezis lett volna, most, amikor már tudja, hogy browningja nemcsak ijesztett, de ölt is, — nem egyéb egy gyöngé, összetört, siránkozó nőnél.

Caillauxné a börtönben.

Párisból jelentik: Caillaux, a lemondott pénzügyminiszter tegnap délután négy órakor ismét meglátogatta feleségét a Saint Lazare női fogházban és egy óra hosszat beszélgetett vele. A vizsgálóbíró még nem hallgatta ki Caillauxné, mert a francia jog szerint a kihallgatás a tett elkövetése után csak negyvennyolc óra múlva kezdődhetik meg. Caillauxné csak szombaton vezetik a vizsgálóbíró elé, mert ma ünnep van Párisban, holnap pedig Gaston Calmette temetése lesz.

Párisból jelentik: A Saint Lazare fogház felügyelője Caillauxné rendkívüli kedvezményekben részesíti. A fogház női celláját teljesen ujonnan rendezték be számára és számára nem a fogház konyhájából, hanem a közeli vendéglőből tálnak fel. Caillauxné külön pincér szolgálja ki és szabadságában áll a nap bármelyik szakában rokonait fogadni.

Párisból jelentik: A Matin jelentése szerint Labori védő ma ismételtelen kijelentette Caillaux előtt, hogy neje védelmét csak az esetben vállalja el, ha megállapodik vele abban, hogy Caillaux a pör folyamán Calmette emlékéért nem fogja sérteni és tartózkodni fog attól, hogy Calmettet támadja. Labori erre nézve a Figaro szerkesztőségének ígéretet tett. Labori egyik titkára előtt kijelentette Caillauxné azt, hogy tettét nagyon sajnálja.

— Eleinte csillapítottam férjem, — mondotta Caillauxné, — de mikor az ellene megindított sajtókampány tetőpontra jutott, a dolog örülten felizgatott. Magam sem tudtam mit csináljak és csak most látom, mily súlyos tettet követtem el.

Valóra vált tréfa.

Calmette tragédiájával kapcsolatban egy érdekes dolgot elevenítenek föl a lapok. Két hónappal ezelőtt az Opinion című lap Cadou, a bretoni gyáros rejtelmes meggyilkolásáról írt, akinek a holttestét madama Camille, egy nancyi jósnő látomása alapján találták meg. Az Opinion ekkor tréfás intervjut közölt a jósnőről: Briand és Caillaux horoszkopját állapította meg Camilleal. A tréfás horoszkopban az volt, hogy Caillaux hirtelen le fog kerülni a hatalomról egy asszony miatt, még pedig vérontással. A tréfa azóta rettenes valóra vált...

Uj harc Caillaux ellen.

Párisból jelentik: A nacionalisták nem hagyják abba harcukat Caillaux ellen. Calmette-t leterítette Caillauxné revolvere, a Figaro harca megroppant, következik a nacionalista Eclair, amely ma új kampányt indít Caillaux és Monis ellen. A lap azt állítja, hogy Caillaux akadályozta meg annakidején a német-francia Kongó-konzorcium alapítását, bár tudta, hogyha ez a terv, melyben Briand kormánya és a német kormány megegyezett, megbiúsul, ebből komoly diplomáciai bonyodalmak állanak majd elő. Tényleg, a Monis-minisztériumnak néhány nappal hivatalba lépése után, 1911. március 14-én a francia külügyminisztérium jelentést terjesztett elő, mely éles világításban rámutat azokra a veszélyekre, amelyeknek Franciaország ki fogja magát tenni, ha lemond a konzorcium alakításáról. Az Eclair közlése ennek az eddig titokban maradt jelentésnek utolsó passzusát, mely úgy szól, hogy a német kormány abban a meggyőződésben, hogy akaratát rákényszerítheti Franciaországra, alighanem kedvet fog kapni arra, hogy Franciaországot követelő és sértő formában figyelmeztesse ígéreteire. Sem Monis, sem Caillaux nem méltatták figyelemre ezt az intést és július 1-én tényleg kitört az Agadirválság.

Miniszteri lemondások a Rochette botrány miatt.

Párisból jelentik: A senátus a Rochette-ügy megvizsgálására kiküldött ad hoc parlamenti bizottságot, melynek Jaurés az elnöke, bírói hatáskörrel ruházta fel.

Párisból jelentik: A kamara folyósóján ma reggel határozott formában beszéltek arról, hogy Monis tengerészeti miniszter beadja lemondását.

Párisból jelentik: Ma délután minisztertanácsot tartottak, melyen Doumergue miniszterelnök bejelentette Monis miniszter lemondását. A lemondást azzal indokolta meg a miniszterelnök, hogy Monis a vizsgáló bizottság előtt teljes akciósabadságot akar magának biztosítani.

Párisból jelentik: A tengerészeti minisztérium ideiglenes vezetésével Lebrunne gyarmatügyi minisztert bízták meg.

Párisból jelentik: A Liberté szerint Monis tengerészeti miniszter nem a maga jószándóból adta be lemondását. Monis ma reggel még azt remélte, hogy dacára annak, hogy a Rochette-ügyben a vizsgáló-bizottság beidézte, mégis megtarthatja a tárcáját. Ma délelőtt minisztertanácsot tartottak és ezen a kabinet tagjai azt a véleményt juttatták érvényre, hogy Monisnak le kell mondania. Azonnal behívták a minisztert és közölték vele a határozatot. Monis közvetlen ezután beadta lemondását.

Szivarvég a — nyakban.

— „Rázzák a rongyot“ Aradon. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 19.

Vagy három héttel ezelőtt rendőrvizsga volt Aradon, amelyről az Aradi Közlöny egy cikk keretében számolt be. A vizsgán, habár a második fokú egyenlet determinánsáról és a Newton-féle binomról nem igen esett szó, szigorú és nehéz kérdéseket kaptak a „tanulók.“ Az egyik legfontosabb kérdés például ez volt:

— Mi történjék azzal, aki az emeleti ablakból törölrongyot, vagy ruhát ráz ki?

A büntető-kodex szerint ez a bűntény nem büntetendő ugyan kerékbetöréssel, de a derék rendőrlégények még is tudták, hogy törölrongyot, vagy ruhát az ablakból kirázni, vagy egyáltalán valamit az ablakból az utcára kidobni tilos, aki ilyesmit merészel, azt szigorúan „fel kell írni“, jelentést kell tenni a dologról, mert az ilyen peresznak ellen kihágás címen indul eljárás.

Hogy mi a teendő az ilyen esetben, azt a vizsgán mindannyian, jó és rossz tanulók egyforma fogékonyan recitálták. És itt a bökkendő Mert mit bizonyít az, hogy a kérdésre a rendőrtanulók kitünően válaszoltak? Azt nyebár, hogy valamennyien alsórendű theoretikusok. De sajnos, a theoria és a praksis gyakran messze esnek egymástól. Így ebben az esetben is. A rendőrök bölcsen tudják, hogy a rongyot rázókkal szemben mi a teendő, a faktum viszont az, hogy ahány ablak Aradon, annyiból hull nem az áldás, hanem a szemét, narancshéj, sajt darab, hamu és egyéb hulladék a járókelők nyakába.

A „rongyot rázás“ egyik speciális aradi sport és nem mulik el nap, hogy erre vonatkozólag panaszos levelet ne kapnánk. Ha az ember korzózni megy, legyen elkészülve arra, hogy egyszerre csak egy frissen fürdetett újszülött csecsemő szakad a nyaka közé. Nemrégiben egy ur arról panaszkodott, hogy egy léppel orra előtt egy vaslag sárgarész mozsártörő pottyant le az égből s kettétörve gurult el lábai elől. Csak amikor ijedtségéből némileg magához tért, konstatahotta, hogy a sárgarész mozsártörő még sem volt meteorit, hanem alig egy perccel előbb még valamelyik másodemeleti partáj azobaleánya akart vele egy szöveget fixhelyzetbe hozni, de valami nagy örömet érhetett, úgy, hogy a kalapácsá avanszált mozsártörőt kiejtette kezéből.

Ma egy melancholikus ur egy néhai medeának végső földi maradványait küldte be nekünk. A szivarvégét kedves meglepetésként még égő állapotban az Erzsébet-körút egyik emeleti lakásának ablakából küldték neki. A melancholikus ur világfájdalommal teli levelében panasolja, hogyha magynéha ilyen kedves figyelem éri, az is oélt szörvessz. Az égő szivarvég ugyanis a nyakába hullott, pedig hát — amint írja — ott nincs semmiféle olyan szerve, amelylyel a medea-részletet reakteltetésének megfelelően tovább élvezhette, szivhatta volna. A melancholikus levélíró ezért ezton kéri ismeretlen jóakaróját, hogy ne halmozza el őt gyöngédsége jeleivel, mert: pro primo, ő nem dohányos, pro secundo, különös antipathiával viseltetik az égő szivarnak a nyakon való elhelyezése iránt, pro tertio pedig trabuccót és nem mezeát szokott szívni.

HIREK.

Régi ellenfelek találkozása.

(Jelenet Vázsonyi Vilmos irodájában.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, március 19.

Vázsonyi Vilmos szobájában a napokban kedves jelenet játszódott le. A jelenet szereplői a közélet ismert alakjai, az egyik Váry Albert dr. királyi ügyész, a másik pedig Farkas Pál országgyűlési képviselő.

Váry és Farkas még egyetemi hallgató korukból esküdt ellenfelei voltak egymásnak. Váry a kereszténypártnak volt a vezetője, Farkas Pál pedig az ellenpárton foglalt el fontos pozíciót.

Az egyetemi harcokból kifolyólag Váry és Farkas Pál a társadalmi életben is averzióval viseltettek egymás iránt s ezt a rossz viszonyt az azóta elmúlt idők sem enyhítették.

Elképzelhető tehát Farkas Pál meglepetése, mikor a napokban benyitott Vázsonyi Vilmos dr. irodájába s egy hatalmas bőrfotelben elnyújtózva, Váry Albertet, régi ellenfelét, pillantotta meg. Váryt, dacára annak, hogy egyetemi hallgató korában a „keresztesek“ vezére volt, bizalmas barátság fűzi Vázsonyihoz. Mindig együtt járnak s Váry az Abbázia-asztalnak ismert alakja.

Mikor Farkas Pál Váryt megpillantotta, visszahökent. Erre a találkozásra nem volt elkészülve. Nem hitte volna, hogy a „keresztes vitéz“, legnagyobb ellenfelét éppen a zsidó Vázsonyinnál találja. A kínos csöndet Váry Albert törte meg.

— Miért lepődött meg a képviselő ur? — kérdezte Váry Farkastól.

— Hogyne lepődtem volna meg, — mondta hebegve Farkas Pál, — Ön és — itt!?

— Bevallom önnek, — folytatta Váry, — hogy is én meglepődtem, mikor önt a múltkor a páholyban láttam.

— Milyen páholyban?

— A Nemzeti Színházban, Szapáry László gróf páholyában.

— Igaz, ott voltam, — válaszolta elgondolkozva Farkas. — De...

— Nos, lássa! — szólt az ügyész. — Ha én innen elmegyek, senki sem fogja utánam mondani — b. keresztény...

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Változékony, enyhe idő várható, sok helyütt főleg nyugaton esővel. — Sürgönyprognózis: Változékony, enyhe, nyugaton sok helyütt csapadék.

— A német császár Bécsben. Bécsből jelentik: Vilmos császár március 23-án néhány órára Bécsbe érkezik, hogy mint minden évben az idén is meglátogassa királyunkat. A császár 23-án délelőtt tizenegy órakor érkezik meg a penzinger pályaudvaron. Itt vagy a király személyesen fogja várni, vagy pedig egy királyi herceggel képviselteti magát. Délután félketőkor a király cercélét tart a Mária Terézia-szobában, azután pedig a kastély nagy képtárában dejeuner dinatoire lesz. A császár délután öt óra negyven perckor utazik el a hetzen-dorfi pályaudvarról.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter Strasser Lajos borosjenői adóhivatali díjnokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tisztvé a borosjenői adóhivatalhoz kinevezte.

— Sorozások Ausztriában. Bécsből jelentik: A Zeit jelentése szerint Ausztriában a sorozást április huszonkettedike előtt nem fogják elkezdni.

— Az ideai hadgyakorlatok. Bécsi munkatársunk jelenti, hogy beavatott katonai körökből származó információ szerint az 1914. évi őszi hadgyakorlatok, az ugynevezett „Királymanőverek“ Magyarország délkeleti részén, közel a román határhoz fognak végbemenni. A nagy hadgyakorlatokban résztvesznek: a VII. (temesvári) és a XII. (nagyszombeni) hadtestek. A fővezérletet ez alkalommal is a trónörökös, Ferenc Ferdinánd főherceg fogja birni, kivülről még József főherceg és Ferenc József Károly főherceg is részt vesznek vezető szerepekben. Az utóbbi fiatal főherceg ez időtáiban már alvezredessé lép elő és egy ezredparancsnokságot biznak rá a VII. hadtest körzetében. A zárógyakorlatokat a főparancsnoksági táborban II. Vilmos német császár is megsejmelé.

— Birósági kinevezések. Budapestről jelentik: A Bud. Tud. jelentése szerint a király Kovacsics Ágoston ujaradi királyi vezetőjárásbirót jelenlegi székhelyén ítélőtáblai írámmal és jelleggel, kinevezte. A király Dimitsch Plátó krisjenői királyi járásbirót jelenlegi székhelyéhez és Széll Lajos dr. máriaradnai királyi járásbirót a borosjenői királyi járásbirósághoz beosztott hetedik fizetési osztályba sorozott királyi járásbiróknak, Kovács István nyiregyházi törvényszéki elnököt pedig sok évi buzgó szolgálata elismerésül nyugalomba vonulása alkalmából kuriai bírónak nevezte ki.

— Zlinszky István elutazott. Budapestről jelentik: Az Országos Kaszinó ügyében ez a legfrissebb ujság: Zlinszky István képviselő elutazott Budapestről, Hosszas kapacitálás előzte meg ezt az elutazást. A kaszinó sok tagja arra igyekezett rávenni Zlinszky Istvánt és Benicky Ödönt, hogy miután a kaszinó választmánya már döntött, most már lojálisan kiméjjék meg a kaszinót a házi zavaroktól és lépjenek ki. Vay Gábor gróf két segéde azonban az ellenzéki álláspont kudarcát látta volna ebben. Zlinszky, aki egy időben már hajlandó lett volna erre, most annál erősebben megkötötte magát és ma a barátságos kiléptetésre kezdett akció elől elutazott. A katonatisztek kilépése tehát folyik tovább.

— Az aradi huszárezred új parancsnoka. Vécsey Béla alezredes, akit a király az állásától felmentett, Stróbl Rudolf ezredes helyére, az aradi 12. huszárezred parancsnokává nevezett ki, Aradra érkezett és ma átvette az ezredparancsnokságot.

— Sulkovszky herceg gyámja meghalt. Bécsből jelentik: Sulkovszky József herceg személyi gyámja reichenthaler Unterrichter Lottár báró altábornagy Bécsben, 63 éves korában meghalt. Felesége, Sulkovszky Tayda hercegnő, a gondnokság alatt álló herceg nővére, gyászolja. A német törvények szerint a hercegnek van Bounban vagyoni gyámja is.

— Halálozások. Friedrich György gazdasz, tartalékos honvéd hadnagy március 18-án életének 30-ik évében elhunyt. Halálát előkelő rokonság siratja.

Sulyos csapás érte Borhegyi Károly Máv. műszaki rajzoló. Felesége, Borhegyi Károlyné, született Halota Hariska 42 éves korában meghalt. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Teleki-utca 11. számú házból.

— A mexikói rémuralom. Mexikóból jelentik: Tegnap reggel Jojutlánban száznegyvenkilenc lázadó kormányparti katonát lőtték agyon. Tizenkettes csapatokban egy fal mellé állították és úgy lőtték őket agyon. Az egész kivégzés nem tartott tovább félóránál. A legutolsó csapatnak már egész halom holttesten kellett átmászni. Végül a kivégzetteket közös sírba temették.

— **A temesvári katolikusok Fényes Samu ellen.** Temesvárról jelentik: Fényes Samu dr., az *Uttörő* szerkesztője, mint minden évben, az idén is előadásorozatot tart Temesvárott. Eddig öt előadást tartott, legközelebbi előadása pedig e hónap 27-ére van kitűzve. Az előadó nagyon élesen támadta előadásai során a katolikus vallás egyes intézményeit, ami arra indította a *Temesvári Katolikus Kört*, hogy ez ellen állást foglaljon. A kör vezetősége ma reggel ez ügyben hosszabb beadvánnyal fordult a főkapitánysághoz, melyben Fényes Samu előadásainak megtiltását kéri. A beadványban utalnak a székesfehérvári példára, ahol Fényes előadásait hasonló okból szintén megtiltották s amely határozatot a belügyminiszter is jóváhagyta. Szükségesnek mondják ezt a város belső békéje érdekében, mert az előadásokban formális izgatás volt a katolikus vallás ellen, ami nemcsak az előadások nagykoru hallgatóságát botránkozta meg, hanem az előadásokon megjelenni szokott serdületlen ifjakat is. A főkapitány kijelentette, hogy az előadást nem tiltja el, de majd szükség esetén közbelép.

— **Vandalizmus a vár sétányain.** A tavasz még nem köszöntött be teljesen, a vár sétányait még nem lepik el a kirándulók szárai és már is nagymértékű farongások történtek a múlt vasárnapon a vár körüli fáknál. Suhancok 3-4 méter hosszú ágakat tördeltek le, nem is említve a számtalan kisebb ágat, hogy azokat néhány lépés után elhajítsák és azután ujakat törjenek le. A közönség ezen műveletlen része gazdátlan jószágként tekinti a vár körüli ültetvényeket. Senki sem fogja kifogásolni, ha valaki ibolyát szed s ha a sétányon sétál, de természetesnek fogja minden higgadtan gondolkodó egyén találni, hogy lehetetlen hallgatagon azt tűrni, hogy ilyen vandalizmus ismétlődjék és feltétlenül meg kell akadályozni, hogy suhancok és cselédek a fákat ily minősíthetetlen módon rongálják. A művelt közönség tehát saját érdekében fog cselekedni, ha ily vandalizmust minden módon meggátol és az ily cselekményt elkövetőket a sétányon levő katonai személyeknek vagy a várban az ügyeletes tisztnek feljelenti.

— **Psilander érkezése.** Psilander Valdemár aradi hódolói — természetesen ifju hölgyek — a mai éjszakát izgatottan töltik. Holnap érkezik Aradra a nagy dán, de vajjon mikor: reggel, délután, este? Az álmatlan éjszaka utáni reggelre vizsgálásul eláruljuk: délután négy óra husz perckor. Fogadtatás a pályaudvaron — skandalum! — nem lesz. Se szervezett női küldöttség, se a polgármester. A szinigazgató megbizottja és a szállodai titkár várják csak Valdemárt, aki külön kívánságára zárt autón roboghat a Fehér Kereszt szállóhoz lakására. Utközben tehát virágosít nem lehet rendezni.

— **Gőzös és vitorlás.** Brémából jelentik: Nagy Vilmos császár nevű német gőzös az Északi tengeren az éjjel összeütközött egy három árbócos hajóval. A háromárbocos elsüllyedt. A gőzös két óra hosszat tartózkodott a szerencsétlenség színhelyén, de senkit sem tudott megmenteni, mire folytatta útját. A vitorlás nevet nem tudják.

— **A román vita befejezése.** Budapestről jelentik: A képviselőház holnap folytatja a nemzetiségi vitát, melyet holnap fejeznek be. Az ellenzék tekintettel Kossuth Lajos halálának évfordulójára nem vesz részt a holnapi ülésen, amelyen Mangra Vazul és Vajda Sándor szólalnak fel.

— **Köszönetnyilvánítás.** Bársony Klárka az izr. patronage egyesület javára 10 (tíz) koronát adományozott. Ezen nemesszívű adományért ez uton mondunk benső köszönetet. Az elköszönet.

— **Mozielőadás arisztokratákkal.** Budapestről jelentik: Arisztokrata körökben hetek óta lázasan készülődnek egy nagyszabású jótékony előadásra, melyet az Uránia-színházban fognak megtartani. Az előadást Nagy Endre és Zichy Rafael gróf rendezik és keretében a főváros legelőkelőbb köreiből alakult szereplők középkori játékokat fognak előadni, melyek közé ötletesen illesztik be a modern technika eszközeinek az aeroplánnak, automobilnak, léghajónak szereplését is. A darabok főszereplői Andrassy Katinka grófnő, Csáky István gróf, Batthyányi Gyula gróf, Eszterházy Ferenc gróf, Csáky Béla gróf, Andrassy Géza és Mihály grófok lesznek. A tangóban, csárdásban, palotásban és masicsban is bővelkedő játékokban még Széchenyi Antal gróf, Semsey Ili grófnő, Jeszenszky József báró, Zichy Ede gróf, Hadik Ella és Vilma grófnők, Vay Ádám gróf, Semsey László gróf, Vay Antal gróf és Zichy Rafael gróf vesznek részt.

— **A házasság komédiája.** Newyorki távirat jelenti, hogy a bíróság felbontotta Goelet milliomos házasságát, melyet Wehlendorf Elzával kötött. A házaspár a komédiák egész sorozatát játszotta végig, amíg eljutott az eredményes válópörig. A milliomos a végsőkig kizárta feleségét, a legkülönbözőbb dolgokat találta ki, hogy kellemetlenkedjék neki. Nem egyszer enni sem adatott feleségének, megfigyeltette, hogy kikkel érintkezik, üldözte. A bíróság a házasságot a férj hibájából bontotta fel és nagy tartásdíj fizetésére kötelezte.

— **Öngyilkos szerelmesek.** Kecskemétről jelentik: Mathé László tiszaföldvári segédjegyző Nagykőrösről pár nappal ezelőtt Kecskemétre érkezett egy kaszirnő társaságában és az Otthon szállóban vett lakást. Ma délelőtt a rendőrség telefonon értesítést kapott Mathé apjától, hogy indítsanak nyomozást fia után, ki azt írta neki, hogy öngyilkos lesz. A rendőrség felkereste a fiatalember szobáját, melynek az ajtaját zárva találták. Többszöri zörgetés után a szobából két revolverdurranás hallatszott. Mikor a rendőrök betörték az ajtót Mathét és a kaszirnőt egymás mellett lóttan fekvő találták. A golyók mindkettőjük fejébe hatoltak. A náluk levő revolvert Deák László rendőr nadrágzsebébe tette és oly vigyázatlanul nyult hozzá, hogy a fegyver elsült és lágyékába furódott. Súlyos sebesülést szenvedett.

— **Anarchisták teleplezése.** Kattovitzból jelentik: A város mellett levő munkáslakásokban razziat tartottak, mely alkalommal a rendőrség több helyen robbantószerkeket és bombákat talált. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy a házak lakói merényletet terveztek, miután a vidéken régóta észlelnek anarchista mozgalmakat. A gyanúsítottakat letartóztatták.

— **Elégett csillagász.** Nápolyból jelentik: Marcali professzort, a vezuvi obszervatorium igazgatóját lakásán teljesen megszenesedve találták. A tudós úgy látszik, elaludt anélkül, hogy az ágya mellett levő petróleumlámpát eloltotta volna. A lámpa valószínűleg az ágyra esett és az így támadt tűzben halt meg a tanár.

— **Legelegánsabb gyermek- és fiukosztümök és felöltők** Hirsch Antal urizsabó üzletében Arad, Andrassy-tér 22. kaphatók. Olcsó szabott árak. Telefon 677. 1557

— **Értesítem a t. o. hölgyközönséget,** hogy francia és angol női divat szöveteim nagy választékban már megérkeztek. Legújabb francia és angol divatlapok műtermemben rendelkezésre állanak. Mély tisztelettel Varga Kálmán női szabó Deák Ferenc-utca 39. 1121

— **Gyermek kocsik, tolokocsik, gyermekszékek,** legolcsóbban Hegedűs cégnél. 1321

— **Elegáns gummiköpenyek és átmeneti kabátok** legjutányosabban beszerezhetők Hirsch Antal urizsabó cégnél Arad, Andrassy-tér 22. sz. alatt. 1557

— **Gyermekkosci gyári raktár Fischer-féle** Nagyáruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischernél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkosci 20%-al olcsóbbak lettek.

— **Ügyvédi irodák b. figyelmébe.** A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

Jön a rococo???

(Levél a szerkesztőséghez.)

Igen tisztelt szerkesztő ur! Az aradi utcákon a hirdető oszlopokról és táblákról néhány nap óta egy feltűnő plakát sötétkék betűirásai kiáltanak le a járókelőkre, az aradi lapok hirdetései között három kérdőjellel is súlyosbítva ugyanez a rövid mondat táruul az olvasó elé és ahogy szerdán este a moziba mentem Asta Nielsen, Psylandert, Nick Wintert nézni: a mozi-vászonra is odarajzolódott ez a találos kérdés:

Jön a rococo???

Szerkesztő ur! Én nagy barátja vagyok a talányoknak. A Borsszem Jankó vasárnapi számában mindig buzgón fejtem meg a rejtvényt, ami nagyon egyszerű dolog: mert a kávéházban mindig beírják a jószívű emberek, hogy mi a rejtvény megfejtése. De ezzel a rococo-val nem tudok tisztába jönni! Akármerre megyek, mindenhol csak azt hallom: „Jön a rococo!” A rendes sörözőtársaságomban tegnap este másfél óráig vitatkoztunk ezen a mondaton. Egyik barátom azt állította, hogy mozi-reklám, olyasféle mint ahogyan a Kék egeret. Erre vall az is, hogy a moziban is vetítik a rejtelmes reklámot.

Másik barátunk azonban a leghatározottabban amellett kardoskodott, hogy a Rococo egy francia ballet-társaság neve és Szendrey Mihály borbélyja unokaöccsének a mostohaanyjától többen hallották, hogy a direktor már le is szerződött ezeket a táncos franciákat. Biztos tehát, hogy Szendrey ötlete ez az agyafurt hirdetés, amellyel halálra izgat minden kíváncsi embert. A vita nem dőlt el se jobbra, se balra, ami még nem zavarna meg nyugalmamban. Am alig mentem haza: feleségem, akinek zsúrja volt délután, azzal fogadott:

— Tudod te: mi az a „Jön a rococo???”

— Tudom, fiam: mozi-reklám. Biztosan Psylander új szerepe...

— Számár vagy! — válaszolt a feleségem. — A rococo az új tavaszi divat. A barátaink mind azt állítják, hogy új szöveteit hoznak divatba tavaszra. Tele lesz a város rococo-szövettel...

Ez a kilátás erősen aggaszt. Új tavaszi szövete? Ilyesminek mi, férjek adjuk meg az árát. Kérem tehát a szerkesztő urat, akik állítólag mindent tudnak, izenjk meg nekem: mi is az a rococo, amelyik jön? Mozikép, balett, vagy tavaszi divat?? Tisztelettel: Egészen új előfizető.

Ez a levél — legyünk őszinték — szívesen talált. Hiszen mi magunk is napok óta töprengünk a talány felett: Jön a rococo? Talán a polgári nőgyelet rococo-estélye tér vissza? Végre most kiderítettük a furfangos titkot. A rococo, amely ilyen rejtelmesen közeledik, rokkivül érdekes és kedves meglepetés, amely az aradi hölgyeket rövid idő múlva épen olyan mértékben fogja megörvendeztetni, mint amennyire eddig a talány kíváncsivá tette őket. Az aradi Nemzeti Színház mai és holnapi Psylander előadásain Hanzu Nestor aradi drogériája a felvonások között ötletes és valóban meglepő módon kedveskedik az aradi közönségnek a „Jön a Rococo” titkának megfejtésével. Ma még nem áruljuk el, milyen lesz ez a megfejtés, de egy kis türelem és a Rococo már nemcsak jön, hanem itt is lesz!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Drágább lesz a szesz és a bélyeg.

(Az állami költségvetés számokban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, március 19.

Kétezercszáz millió.

Az 1914. év július elsejétől 1915. június végéig terjedő állami költségvetés előirányzatának mérlege így alakul:

1.878.270.912 K rendes kiadással

1.953.605.613 K rendes bevétel áll szemben,

vagyis a rendes kezelésnél

75.334.701 K fölösleg mutatkozik.

A rendkívüli kezelésnél:

385.825.918 K átmeneti és beruházási kiadással

310.552.270 K rendkívüli bevétel áll szemben,

vagyis

75.273.648 K hiány jelentkezik.

Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést,

2.264.096.830 K összes kiadással szemben

2.264.157.883 K összes bevétel áll,

vagyis végeredményben

61.053 K fölösleg mutatkozik.

Honnét szerzik a pénzt?

A rendes bevételek, az előirányzat szerint 119.306.547 koronával fognak emelkedni. Ebből 36.6 millió az állami üzemek, 4.2 millió pedig a jövedéki ágazatok bevételeinek emelkedésére esik. A dohányjövedéki bevétel 3.330.000 koronával, az állami vasgyáraké 11.503.000 koronával, a postáé 7.245.000 koronával, az államvasuti bevételek tizenötmillióval, az állami erdők bevételei pedig 2.790.365 koronával magasabb összegben irányozták elő. Hogyan fogja ezeket a pénzeket a kormány előteremteni, igazán kíváncsiak vagyunk rá. Az egyenes adókat 42.354.066 koronával, a fogyasztási és italdókat 30.679.000 koronával magasabb összegben irányozták elő. A szeszfogyasztást az eddiginél nagyobb mértékben fogják megadóztatni és pedig úgy, hogy 1914. szeptemberétől 20 fillérrel fölemelik minden hektoliterfok után az egy korona negyven filléres tételt. Emeli a kormány a bélyegilletéket is. Ez a sróf ötmillióhatszáz ezer korona bevétellel kecségtet. A rendkívüli bevételeket 310.552.270 koronában, tehát a tavalyinál 72.042.895 koronával nagyobb összegben irányozták elő, amit persze kötvénykibocsátás útján fognak beszerezni.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Társasági tudósítás.

Budapest, március 19.

Készárú.

Amerika egy félrel magasabb. Kínaiat, vételredy korlátolt, 10 ezer mm 5 fillérrel magasabb.

Határidő.

	Dél sárlat	3 óra sárlat	
Buza 1914. áprilisra	12.45—12.44	12.40—12.41	2.41
Buza 1914. májusra	12.35—12.26	12.32—12.33	
Buza 1914. októberre	11.23—11.24	11.20—11.21	
Rozs 1914. áprilisra	9.57—9.58	9.56—9.57	
Rozs 1914. októberre	8.63—8.64	8.64—8.65	
Tengeri 1914. májusra	6.70—6.71	6.69—6.70	
Zab 1914. áprilisra	7.57—7.48	7.57—7.58	
Zab 1914. októberre	7.73—7.74	7.73—7.74	

Az árak 50 kilónként számítva

Budapesti értéktőzsde (március 19)

Oestrák hitel	637.50
Magyar hitel	846.—
4% koronajáradék	82.60
Oestrák-magyar államvasuti	725.—
Jelzálogbank	445.—
Lezámitolóbank	512.58
Hazai Bank	282.—
Magyar Bank	534.25
Kereskedelmi Bank	8834.—

Rimamurányi	663.50
Salgótarjáni	726.—
Közti Vasút	629.50
Városi Villamos	832.50

Bécsi értéktőzsde (március 19.)

Oestrák hitel	638.—
Magyar hitel	843.50
Oestrák-magyar államv.	713.50
Déli vasút	104.—

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammontól kezdve) 1914. márc. 19. Buza 75 kilogrammos 24.00—24.10, 78 kilogrammos 24.20—24.30, 77 kilogrammos 24.40—24.50, 78 kilogrammos 24.60—24.70. Rozs (prima) 16.60—16.80, (közép) 16.20—16.30, Árpa (sertőző) —, (takarmány) 13.10—13.30, Zab (prima) 13.80—13.90, (közép) 11.80—11.90, Tengeri régi (magyar) —, új 12.10—12.20, (román) régi 13.10—13.20, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.20—6.30, (rózsza) 7.00—7.10.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1914. évi március 20-án:

Bérleten kívül. Bérleten kívül.

Waldemar Psilander

és társulatának személyes fellépésével.

Első rész:

Dalborg báró fogadása.

Kinemaszketech 1 f. előadásban. 6 képből. Irta: Waldemar Psilander.

SZEMÉLYEK:

Dalborg Fred	Waldemar	Emma	Lola Allder
László	Elly Posnek	Egy soffőr	Hola Bystols.

Második rész:

Festenberg gróf.

Vigjáték 2 felvonásban.

Kezdeté fél 7 és 9 órakor.

NYILTTÉR.

Friedrich György és neje szül. Kun Paula mint szülők a maguk, illetve Imre, Lajos, Ilona férjzett Rozgonyi Lajosné és Zoltán mint testvérei, valamint Rozgonyi Ilonka és Friedrich Marianna unokahugai, úgy az alólítottak és számos rokon, ismerős nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejtéltlen és hön szeretett jó gyermek, testvér, sógor, nagybácsi, keresztapa, unokatestvér, rokon és jóbarát

Friedrich György,

gazdász, tartalékos honvéd hadnagy,

f. évi március hó 18-án este 9 órakor, életének 30-ik évében hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Isténben boldogult földi maradványai f. hó 20-án délután fél 4 órakor fognak az Alsómarosparton 10—11. sz. saját házából (a papirgyár mellett) a róm. kath. egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért f. hó 23-án délelőtt 9 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1914. évi március hó 18-án.

özv. Kun Imréné szü. etett Czankl Paula, nagyanyja. Kun Imre, Kun Lajos, Kun Gyula, Duffek Kálmán és neje, özv. Wally Mátyásné: szül. Friedrich Rozália, nagybácsi és nagynénik. Duffek Elvira, Duffek Olga, Duffek Zoltán, Duffek Margit, Wally György és neje unokatestvérei, Rozgonyi Lajos honvéd-főhadnagy, sógora, Friedrich Lajosné született Szabó Terezi, sógorónéje. 18

Varga Imre, első temetés rendező-intézte Arad, Andrassy-tér 13. Telefon nappal 37. Éjjeli szolgálati telefon 738.

György

Menyhért és Társa

Női

Felöltők

áruháza Arad, Andrassy-tér
8. szám. (A Minorita templom bejáratával szemben.)

Legújabb tavaszi újdonságaink u. m.:

Angol felöltők

Divat köpenyek

Selyem és brochee köpenyek

Angol kostumeok

Leány kostumeok

Divat aljak

Blouseok és Pongyolák

teljes választékban megérkeztek. 1164

Szabott ár! Telefon 8-55.

A tisztviselők és katonatisztek bevásárlási r. t. szerződéses szállítója. :: ::

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Kölgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Hajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aardon.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű,

mindig friss:
Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Fagydaganatok FRIGIN.

elmulasztására, fagyvízketegység biztos megszüntetésére legjobb szer a
Ára ecsettel és utasítással 70 fillér.

Depillor-szörvestő.

E kítűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható.
Ára utasítással 1 korona.

Kötszerek, gummicikkek,

és sebészeti eszközök legolcsóbb és legjobb beszerzési forrása. Az összes létező és friss gyermekáptaszerek nagy raktára.

SOXLET sterilizáló apparátus és annak egyes alkotórészei külön is állandóan kaphatók.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

Hajós Árpád

gyógyszertára ARAD, Andrássy-tér 22. sz.
741 (Megyeházzal szemben.)

Uj üzlet megnyitás.

Madames Reich

francia és angol füző különlegesség
ARAD, Zrinyi-utca, Lányi Marcel mellett.

Külön próbafűzők!

Külön próbafűzők!

Van szerencsém a nagyérdemű uri hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy március hó 15-én egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, villanyerőre berendezett füző üzletet nyitottam. Több évig mint üzletvezető működtem, mely idő alatt a külföldi munkák készítését is elsajátítottam. Készítek a legújabb párisi divat szerinti hosszú füzőket, halsort nélküli pongyola, tennis, korcsolyázó és lovaglő füzőket. Azonkívül raktáron tartok elsőrendű párisi és berlini kész gyári füzőket a legjutányosabb árakban.

Főtőrekvesem oda irányul, hogy a legjutányosabb árak mellett dolgozzam, miért is kérem a nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását.

Maradok tisztelettel

1273

Madames Reich

francia és angol füző-készítő.

1914. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett városi gépüzemigazgatói állásra pályázatot hirdetek.

A pályázatban csakis magyar honos okleveles gépészmérnökök vehetnek részt.

A legközelebbi törvényhatósági közgyűlésen választandó gépüzemigazgató kötelessége az Arad sz. kir. város közönsége tulajdonát képező következő műveket, üzemeket, illetőleg vállalatokat ugymint:

- a) a városi autobus vállalatot,
- b) a városi csatorna műveket,
- c) a városi jéggyárat,

d) a város tulajdonába a már megejtett megváltás által jutandó vízvezetési műveket,

e) valamint a város közönsége által a jövőben létesítendő gépészmérnöki szakértelmet igénylő s a törvényhatóság által reá bízott vállalatokat vagy műveket vezetni, illetőleg mindazon teendőket ellátni, melyet az itt felsorolt művek és vállalatok műszaki és kereskedelmi személyes, közvetlen és önálló vezetése és felügyelete szükségessé tesz.

A város közönsége azonban fenntartja magának azon jogot, hogy egyes már létező, vagy jövőben létesítendő üzemeket más alkalmazottja vagy megbízottja útján kezeltesse.

Hatás és munkakörét, valamint kötelességeit az egyes üzemekről és vállalatokról Arad sz. kir. város által alkotott vagy alkotandó üzemszabályzatok, vagy szabályrendeletek állapítják meg, melyeknek pontos betartásáért és teljesítéséért teljes anyagi felelősséggel tartozik.

Kötelességében áll a megválasztott városi gépüzem igazgatónak a már létező vagy létesítendő azon üzemek és gyárakra vonatkozólag, melyek közszükségletnek ellátásával foglalkoznak (pld: gáz, villany szolgáltatás) s melyekkel szemben Arad sz. kir. város közönségének felügyeleti és ellenőrzési joga van, ezen ellenőrzés és felügyelet gyakorlásával egybekötött mindenemű teendők elvégzése.

Ezen működési körében felmerülő teendőkre nézve a meglévő vagy alkotandó szabályrendeletek rendelkezései, az egyes művekkel kötött szerződésben foglalt megállapodások, valamint a városi tanács által kiadott vagy kiadandó utasítások irányítandók, melyeket a gépüzem igazgató követni tartozik.

Kötelességében áll továbbá minden gépészmérnöki szakértelmet igénylő ügyekben mint szakértőnek Arad sz. kir. város közönsége rendelkezésére állani.

A városi gépüzemek igazgatója a város szerződéses alkalmazottja, kívül a már előzőleg felsoroltakat, valamint a következő kikötéseket tartalmazó szerződés lesz kötendő, mely szerződés csak egy próba-évi idő után lesz végleges, mely véglegesítést a városi törvényhatósági bizottság állapítja meg. A szerződés egy évi felmondás alapján kölcsönösen megszűnhet, illetve felbontható. A város közönsége részéről gyakorolható felmondás az üzemekre felügyelő bizottság javaslata alapján eszközölhető, s a város közönsége felmondás esetében jogosítva van a gépüzemigazgató egy évi fizetésének a jutalékok nélkül való folyósítása mellett állásáról azonnal felmenteni.

Ezenkívül jogosítva van a város közönsége amennyiben az alkalmazott gépüzemigazgató a kereskedelmi törvény 59. §-ának 1, 3, 5, 6 és 10. pontjában körülírt szerződéses kötelezettségeket elkövetné, őt a szerződésből minden felmondás és kártérítés nélkül azonnal elbocsátani.

A gépüzemigazgató, amennyiben a meglévő vagy alkotandó üzemszabályzatok eltérőleg nem intézkednek, közvetlen Arad sz. kir. város tanácsának rendelkezése alatt áll, annak utasítása, felügyelet és ellenőrzése alatt jár el. Személyes ügyekben közvetlen hatósága a polgármester. Munkaideje akként osztandó be, hogy teendői elvégzése mellett a felekkel való személyes érintkezés lehetővé tétessék.

Mellékfoglalkozást csakis a városi törvényhatósági bizottság engedélyével üzhet.

A gépüzemigazgatónak javadalmazása évi 6000 koronában állapítatik meg, mely részére egyenlő előleges havi részletekben folyósítandó — ezen javadalmazás 5 évenként 1000 koronával emelkedik.

A javadalmazás kiegészítő részét képezi még az autobus üzem tiszta jövedelméből az évi törlesztési összeg levonása után fennmaradó összeg 20%-a mint jutalék.

Amennyiben a vízvezeték városi kezelésbe kerül, avagy városi kezelésben levő városi villamos vasut létesítenék és ezen üzemek egyikének, vagy mindkettőjének vezetésével a gépüzemigazgató bizatná meg, úgy évi javadalmazása ezen megbízatástól kezdve 10000 koronában állapítatik meg; ezen esetben is fennmaradván igénye az előzőleg említett 5 évenkénti 1000 korona fizetésemelésre. A városi gépüzemigazgatónak székhelyén kívüli hivatalos kiküldetésével és utazásaival járó napidija, naponként 20 koronában állapítatik meg s a napidijnak, valamint a megtérítendő kész kiadásoknak mikénti felszámítása és érvényesítése tekintetében a városi tisztviselőkre vonatkozó szabályok alkalmazandók.

A városi gépüzemigazgató mint szerződéses alkalmazott a nyugdíjszabályrendelet 3. §-a értelmében nem tudja a tisztai nyugdíjintézetnek, azonban a város közönsége őt, valamely magán nyugdíjintézetnél vagy biztosítótársaságnál nyugdíjára nézve biztosítani s a díjakat a sajátjából fedezni s a nyugdíj kiszolgáltatására nézve felelősséget vállal.

A nyugdíj igényre vonatkozó feltételek a következők: A gépüzemigazgató nyugdíjra tarthat igényt, ha ezen állásban megszakítás nélkül legalább öt évet betöltött. Nyugdíjba helyezésének ideje beáll, ha olyan testi, vagy szellemi fogyatkozásban szenved, amely őt szolgálatának további ellátására képtelenné teszi, vagy ha harmincadik szolgálati évét betöltötte. Nyugdíja a tényleges szolgálatban utólagos éve-

zett javadalmazás, tehát a 6000 korona, illetve 10000 korona fizetés és az 5 évenkénti 1000 korona és pótlékok alapul vétele mellett, a jutalékok kivételével és pedig 5 évi szolgálat után bezárólag a 10 szolgálati évig, az említett javadalmazásnak 40%-ával, a 10-ik szolgálati éven túl, bezárólag a 30-ik évig minden év után az említett, javadalmazásnak további 30%-ával lesz megállapítva.

Özvegye és gyermekei részére özvegyi ellátás, illetve nevelési járulékok biztosítanak, melyek feltételeire, esedékességére és mérvére vonatkozólag azon szabályok alkalmazandók, melyeket a városi nyugdíj szabályrendelet az özvegyek és gyermekek ellátására nézve tartatnak Amennyiben a gépüzem igazgatónak szolgálati képtelensége a fent említett első 5 évi szolgálati idején belül következik be, utólagos élvezett egy évi javadalmazásának összegével felérő végkielégítésben részesül. Amennyiben a gépüzemigazgató szolgálati képtelenségét minden kétséget kizárólag szolgálati teljesítése közben vagy a szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett baleset idézte elő, úgy szolgálati idejébe tekintet nélkül javadalmazásának teljes összegével felérő nyugdíjban részesítendő.

Amennyiben a gépüzemigazgatóval kötött szerződés felmondás útján megszüntettnék, neki a biztosítási kötvény kiszolgáltatásni fog, fennmaradván azon joga, hogy a járulékoknak sajátjáról eszközölendő fizetése után a kötvényt hatályában fentartsa. Amennyiben azonban a gépüzem igazgató 20 évet már szolgált a városnál s a felmondás a város közönsége részéről ezen idő eltelté után eszközöltetnék, úgy a járulékok fizetésének kötelezettsége mindaddig, míg a nyugdíj ellátás élvezete megnyílnék a város közönségét fogja terhelni.

A gépüzem igazgatónak a polgármester, amennyiben azt a szolgálat érdekei megengedik, évenként hat heti szabadságot engedélyezhet. Rendkívüli szükség esetében a szolgálat érdekében szabadságáról vissza rendelhető. A városi gépüzemek igazgatója köteles szolgálati teendőjét pontosan el látni felettes hatóságainak törvényes hatáskörükben kiadott rendeleteit, utasításait teljesíteni, s mindazon károkért, melyeket cselekvése vagy mulasztása által a város közönségének okozott, kártérítési felelősséggel tartozik.

Felbivom mindazokat akik ez állást elnyerni óhajtják hogy magyar honosságukat igazolva bizonyítván, gépészmérnöki oklevél, esetleg valamely vízvezetési művel nemcsak műszaki, hanem kereskedelmi szempontból való alkalmazást igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényeket Arad sz. kir. város törvényhatóságához címezve hivatalomba folyó év április hó 4-én déli 12 óráig nyujtsak be.

Arad, 1914. március 12-én.

Varjassy Lajos s. k.
polgármester.

Földbirtok

Temesvár megyében 812 katasztrális hold uri lakással és sok gazdasági épületekkel, betegség folytán kedvező, árehető bankterherrel ócsón 1690

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

GYENGE FERENC ARAD.

Városi és megyei telefon sz. 624.

Kalmár József

villany szerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos főszedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 481

PRIMA

vető-bükköny

kapható 1843

Werner Károly

gabonakereskedőnél, Maros-u. 1.

Pálókás Lajos és Társa

(Diamant Ferenc utóda.)

műszeresek

Arad, Deák Ferenc-utca 7.

Ajánlunk villanyos világítási, villanyos csörgő és telefon berendezéseket, villanyos motor szerelést és javításokat legpontosabban és legjutányosabban végzünk.

Raktáron tartunk: Villanyos csillárokat, főző-dényeket, vasalókat, Wolfram-lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 1804

Telefon 595.

3800 bolgár

100 évnél idősebb!

Balkán nép keménysége és ezen magas életkornak teljes erőben való elérése titka: a

„YOGHURT”

Ez egy tejből készült, rendkívül tápanyagos étel, mely a szervezetre csodálatos erősítő és gyógyító hatással van; nagyon egyszerű a készítési módja, amellyel ropant olcsó, mert házilag előállítható tiszta tejből. — Irjon azonnal egy levelezőlapot BAUMANN tejgazdaságra, Nagyszében 2. címre és ingyen kapja meg „A YOGHURT jelentősége mint táp- és gyógyszer” című füzetet. — Azonkívül kap 5 phloia „Baumann-féle YOGHURT-ferment”-et (elegendő 5 liter Yoghurt előállítására) és utasítást a bolgár Yoghurt készítéséhez, ha 1 korona 30 fillért is beküld bélyegeken vagy postautalványon. 9409

Nyíltér.

APOLLO

SZINHÁZ.

Ma, szombat és vasárnap

DOLGOK

Ördög cimborája

Társadalmi dráma 4 felvonásban :: Főszereplő:

Waldemar Psylander

A Nordisk Film Comp. legújabb szenzációs filmje.

Ezt követi

30-as számú szoba

francia bohózat 3 felvonásban

23

1913. B. II. 1028/2. szám.

Ő Felsege a király nevében.

Az aradi kir. járásbíró, mint büntető bíróság a becsületsértés vétsége miatt vádolt Markovics Márk elleni bűnygyben Grosz Ferenc főmágnavádó által emelt vád folyt az Aradon 1913. évi október hó 10. napján Zih József kir. járásbíró Blaszmán Miklós kir. járásbírói jogyakorok, mint jegyzőkönyvvezető főmágnavádó, ennek képviselője Dr. Székely Ferenc ügyvéd és vádolt részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg

ITÉLT: A kir. járásbíró, Markovics Márk 68 éves erdőbányai születésű aradi lakos izr. nős 6 gyermek atyja kereskedő, vagyontalan, katona volt. ir. olvas, vádoltat bűnösnek mondja ki a btkv. 261. §-a alá első becsületsértés vétségben, amit azáltal követett el, hogy Aradon, 1913. évi szeptember 23-án Grosz Ferencet bitang, tolvaj, gazember, semmirekellő meggyalázó kifejezésekkel illette s ezért őt a btkv. 261. §-a alapján az 1892. évi XXVII. t.-cikk 3. §-ában foglalt célokra fordítandó, az aradi kir. járásbíró, vezetőjénél az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt a végrehajtás terhe mellett fizetendő s behajthatatlanság esetén a btk. 53. §-a alapján 2 kettő napi fogházzal helyettesítendő (20) husz korona főmágnavádó részére (20) husz korona utánjárás tolytan felmerült bünygyi költségeknél az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt s végrehajtás terhe mellett megfizetésében és a kir. kiáltár részére esedékes tartásával felmerülő költségeknél a fenálló szabályok értelmében leendő megfizetésében, ezeket azonban a vádolt vagyontalanságára való tekintettel az 1890. évi LXII. t.-cikk 4. §-a alapján behajthatatlannak nyilvánítja, eh-haddell, hogy jelen ítélet a bk. 277. §-a alapján egész terjedelmében indokával együtt az Aradon megjelent n. Aradi Közlöny című napilapban vádolt költségeire közzétételék. Dr. Székely Ferenc ügyvéd díjait és költségeit a Bp. 485. §-a alapján saját felelvel szemben (20) husz korona alapítja meg.

INDOKOK: Grosz Ferenc vádindítványt terjesztett elő Markovics Márk ellen azért, mert az Aradon, 1913. évi szeptember 23-án őt gazember, bitang, tolvaj, semmirekellő meggyalázó kifejezésekkel illette. Vádolt a tárgyalás folyamán a vádba tett bünygyek elkövetését beismerte. Elismerte, hogy ő 1913. szeptember hóban egyik szombat este valami szerződés átadása végett megjelent nála főmágnavádó, aki először nem akarta azt átadni, de azután megis átadta. Erre ő főmágnavádó, ezt is elakarta sikkasztani, vesztő volna az anyádó meggyalázó kifejezésekkel illette. Főmágnavádó és érdektelen tanu Ruhm Mihály, esküvel megerősített, vallomásuktan előadták, hogy 1913. évi szeptember 23-án este, midőn vádolt és főmágnavádó egy diván kiadása miatt szóvá tásba jöttek, mondta vádolt főmágnavádónak, hogy gazember, tolvaj, bitang, semmirekellő. Vádolt erre előadja, hogy ez megfelel a valóságnak. Főmágnavádó az 1913. szeptember 23-án használt inkriminált kifejezések miatt emelt vádat. A bíróság a tárgyalás ezen adataival nevezetesen vádolt beismerésével főmágnavádó és az érdektelen tanu eskü alatti vallomásaival tényállásként megállapította, hogy vádolt 1913. évi szeptember 23-án este főmágnavádót gazember, bitang, tolvaj, semmirekellő meggyalázó kifejezésekkel illette. Vádolt a cselekmény tekintetével a használt kifejezések meggyalázó jellegére a btkv. 261. §-ába ütköző becsületsértés vétségét képezi, miért is őt, mivel a beszámítást kizáró ok fenn nem sorog, ebben bűnösnek kimondani és büntetlen elbületenek, mint enyhítő körülmények figyelembe vételével a rendelkező részben megszabott büntetéssel sújtani kellett. A bünygyi költségekben vádolt bűnösségének és a Bp. 479. §-a alapján marasztaltatott. A kir. kiáltár részére fizetendő bünygyi költségek vádolt igazolt vagyontalansága folytán az 1890. évi XVIII. t.-cikk 4. §-a alapján egyelőre behajthatatlannak nyilvánítottak. Dr. Székely Ferenc ügyvéd díjai és költségei a Bp. hivatkozott §-a alapján vol ak megállapítandók saját felelvel szemben. Aradon, a kir. járásbírósnál, 1913. október hó 10-én. Zih s. k. kir. járásbíró. A kiadmány-hiteletül Borlodán György, kir. jb. irodatiszt. 10874/1913. B. szám. Másolat

Ő Felsege a Király nevében.

Az aradi kir. törvényszék, mint felebbviteli büntető bíróság, a Nagy József kir. törvényszéki bíró elnöke alatt, Domokos László és dr. Szöllőssy Jenő kir. törvényszéki bírák, valamint Pogonyi Ander kir. törvényszéki jogyakorok, mint jegyzőkönyvvezető részvételével becsületsértés vétsége miatt vádolt Markovics Márk elleni bűnygyben, melyben az aradi kir. járásbíró, 1913. évi október hó 10-ik napján 1913. B. II. 1028/2. szám alatt ítéletet hozott az az ellen s vádolt által a bűnösség megállapításán a miatt bejelentett írásban nem indokolt felebbzés folytán a vádolt és dr. Székely Ferenc ügyvéd m-vádó képviselője jelenlétében, 1913. évi november hó 5-ik napján tartott nyilvános felebbviteli tárgyaláson a vád és védelem meghallgatása után felülvizsgálat alá vevén, következőleg ítélt. A kir. törvényszék, mint felebbviteli büntető bíróság, a vádolt által a büntető felebbviteli tárgyaláson indítványozott bizonyítás kiegészítést mellőzi érdemben a kir. járásbírósnak fenti keletű és számú ítéletét felebbzett részében a Bp. 554. §. 2-ik bekezdése alapján helybenhagyja: az ítéletnek nem felebbzett részét a Bp. 423. §. 3-ik bekezdése értelmében érintetlenül hagyja. Azonban a vádoltokra kiszabott büntetés végrehajtását a Bn. 1. és 3. §-ai alapján 3 évi időtartamra felfüggeszti. Kötelezi Markovics Márk vádoltat a Bp. 479. §-ai alapján hogy Grosz Ferenc m-vádónak 15 nap végrehajtás terhe alatt 12 korona felebbviteli eljárás költséget fizessen. Dr. Székely Ferenc ügyvéd m-vádó képviselője felebbviteli eljárási díját s költségét a Bp. 485. §-a alapján 12 koronában állapítja meg saját felelvel szemben. Indokok: A vádolt által kiegészítést a kir. törvényszék nem rendelte el, mert a bizonyítási célzott körülmény az eddigi adatok alapján is megállapította, így az tárgyalásnak mutatkozott. Az elsőbíró ítéletét felhozott indokai alapján mégis oly változtatással bagyta a kir. törvényszék helybe, hogy a büntetés végrehajtását felfüggesztette, mint a melytől a vádolt jóvó

magaviseletére kedvező hatást vár, ugyanis a különös méltánylást érdemlő okot látott abban, hogy az előrehaladott életkora, eddig rovatlan előéletű vádolt a vejevel m-vádóval szemben, családi viszálykodás, jelesül abból támadt erő s felindulásban ragadtatta magát meggyalázó kifejezések használatára, hogy m-vádó különvált a nejétől, — vádolt leányától, — és éppen a butorok elszállítása eszközöltetett, a mi közben újabb szóváltás ismételt felindulásba hozta a vádoltat. Aradon a kir. törvényszék, mint felebbviteli büntető bíróságnál, 1913. évi november hó 5-ik napján. Nagy József s. k. elnök, Domokos László s. k. előadó, Klinberger s. k. bftó. kiadó. A másolat hitelesül: Borlodán. 1870

Ügyvédi irodák
b. figyelmébe.

A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1913. I. M. sz. rendeletében előirt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

6—1914. alapít. b. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. Belügyminister ur által 86888—1912 szám alatt jóváhagyott alapító levél 8. §. A) csoport 4) pontja alatt fiatal magukat önállósítani szándékozó ipari segédmunkások a szükséges szer-számokkal, nyersanyagokkal és készpénzzel való segélyezésére felveit 3000 (háromezer) koronából kiosztandó segélyeknek elnyerése iránt nyilvános pályázatot irunk ki.

Ezen összegből adandó segélyek elnyerésért pályázhatnak szegénysorsos fiatal ipari segédmunkások, kik magukat önállósítani szándékoznak s Aradon fognak önálló ipart üzni.

A pályázati kérvények f. évi április hó 15- (tizenöt)-ig városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítvány bizottság elnökéhez adandók be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:

a) hogy vagyontalanok,
b) hogy aradi születésűek, vagy aradi illetőségűek s

c) kötelesek szültési és

d) erkölcsi bizonyítványt bemutatni.

A segély csakis az önállósításra alkalmas pályázatóknak fog adományoztatni.

A segély adományozásnál aradi születésűek elsőbbségben részesülnek a nem aradi születésűekkel szemben.

A 19009/462—1913 kgy. határozattal megalkított Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottságnak 1914. évi február hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Angel

alapítványi bizottsági jegyző.

Mindenkinek saját érdeke,

hogy mielőtt sodronyszövet kerítésfonat, szitaáru és acélsodronyágybetét szükségletét bárhol is beszerezné, kérjen árajánlatot az egyedüli drótmunka készítőktől:

FISCHER TESTVÉREK

sodronyszövet, kerítésfonat gyárából
Arad, József főherceg-ut 8. sz.
(az evang. templommal szemben)

és meg fog győződni, hogy a legjobb minőségű saját gyártelepen készült fonatokat a legolcsóbb árért lehet beszerezni. Gyártelep Kossuth-utca 45. szám. 1914.

557. TELEFON 557.

TELEFON TELEFON
86. 86.

Elsőrendű fűtő.

Köszén porosz (darabos)

Köszén porosz (dió)

Koksz porosz

Tűzifa aprított

Köteggben alágyujtó.

Faszén

5723

elsőrendű vasaló és ipari

Magyar és Kiscsinyben legolcsóbban kapható

Weisz Dávid

cégnél. Telefon 86.

Arad, Kossuth-u. 62.

158—1914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad, sz. kir. város gazdasági széké 12 drb. öntöző kocsira szükséges szűrő készülék, 1 drb. fedett vaslemez targonca, és 5 drb. kétkerekű szemétyűjtő vaslemez kocsit szállítása iránt folyó év március hó 20-án d. e. 1/2, 11 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 2540 korona.

A minták a városi tűzoltó lak-tanya udvarán megtekinthetők.

Bánatpénzül leteendő az kikiáltási ár 50/100 a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad, sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi március hó 9-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

29982—1918. kh. sz.

Hirdetmény.

As eleven hasznos vadak s a hasznos szárnyas vad tojásainak forgalomba hozatala és szállítása tárgyában a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak 1910. évi március hó 14-én 86219. szám alatt kiadott rendeletét a következőkben teszem közhírré.

A hazai vadtenyésztés érdekében és a hasznos szárnyas vad tojásai mindinkább elharapódzó jogosulatlan elszedésének meggátlása végett az 1879. XL. törvény cikk 1. és 16. §-al a'apján rendeltem: 1. Élő hasznos vadat, hasznos szárnyas vad tojásait, szállítani csak engedéllyel szabad. 2. Az engedélyt a m. kir. földművelési miniszter adja, akihez a kérvényt a törvényhatóság első tisztviselője útján kell benyújtani. A kérvény benyújtása alkalmával hatóságilag igazolandó, hogy folyamodó a vadászati jog tulajdonosa s így az élő hasznos vad befogására, vagy hasznos szárnyas vad tojásainak szedésére jogosult. Az engedélyt kérő, ha nem tulajdonosa a vadászatnak, igazolni köteles, hogy a vad befogást, tojás szedést a vadászat tulajdonosa nem tiltalmazta. Az engedély alapján a törvényhatóság első tisztviselője szállítási igazolványt állít ki mely a szállítmánynyal együtt a vasúti, hajózási illetve postai felvételi hivatalnak átadandó. Ha élőhasznos vad vagy hasznos szárnyas vad tojása ilyen szállítási igazolvány nélkül, a vasúti, hajózási illetve post felvételi hivatalnál továbbítás végett feladatni szándékolatik, ily küldemények felvétele megtagadandó s ha mégis tévedésből ilyenek felvételtek, akkor azok visszatartandók, a községi előjárásnak átadandók s erről aközség illetékes első fokú rendőri hatósága azonnal, esetleg távirat útján is értesítendő. 3. Aki élőhasznos vadat vagy hasznos szárnyas vad tojásait az 1. pontban meghatározott engedély illetve igazolvány nélkül szállít, vagy azok jogosult megszerzését igazolni nem tudja, kihágást követ el, s a rendőri büntető hatóságok által 15 napig tartható elzárással és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő, s nemcsak az eljárási költségekben, hanem a vad etetési és kezelési költségeiben is elmarasztalendő. 4. A lefoglalt vad és tojás, amennyiben a károsult vadászat tulajdonosnak személyazonossága a lefoglalás alkalmával költségbevonható kideríthető s hozzá távirati úton intézendő telezótításra 24 óra leforgása alatt beérkező válasza alapján rendelkezésére bocsátandó. Amennyiben a károsult személye, vagy jogosulatlanul megszerzett hasznos vad és hasznos szárnyas vad tojásának származási helye meg nem állapítható a lefoglalt vad és tojások a lehető legrövidebb idő alatt még a kihágási ítélet hozatala előtt az eljárásra illetékes I. fokú rendőrhatalóság által elkobandók és nyilvános árverésen eladandók. Az árverésen csak a vadászterület tulajdonosa, vagy bérlője, illetve ezeknek meghatalmazottjai vehetnek részt. A kihágást elkövető az árverésen részt nem vehet. Ha jogosult árverező nem jelentkezik a vad annak a községnek határában a melyben az lefoglaltatott kibocsátandó a tojások pedig haladéktalanul földművelésügyi m. kir. miniszterium rendelkezésére bocsátandók, illetőleg a lefoglalt tojások ügyében a földművelésügyi miniszter rendelkezése távirati úton kerendő. Az árverésen befolyt összeg az 1901. évi XX. tcz. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó. Ha az árverés illetve az eleven vad etetési és kezelési költségei a kihágást elkövetőtől nem hajthatók be, azok az árverésen befolyt összegből levonandók. 5. E rendelet az 1903. évi december hó 18-án 10592/1903. szám alatt kelt, a m. kir. belügy igazságügy és kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott földművelésügyi miniszteri rendelet hatályon kívül helyezése mellett 1914. évi április hó 1-én lép életbe.

Green,
főkapitány.

Czitrom Adolf

kizárólag vízvezeték és csatornázási szakiparos, épílet és díszmű bádogos, konyhai berendezések üzletét

Asztalos Sándor-utcába

helyeste át. Kérem megrendelőim további szives pártfogását. 1871
Telefon 1025.

Az Ingatlanforgalmi és Parcellázóbank r. t.

Arad, Petőfi-u. 1.

Telefon 861.

áruba bocsátja az Arad város határában lévő

Prohászka dűlőbeli

200 kis holdas ingatlanát egészben, vagy tetszés szerinti parcellákban olcsó költségen és méltányos feltételekkel. V-1148

UJ!

m. kir. szabadalom

PATENT.

Egészségi kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott zuhany mindig friss, hide levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az üdítő fedett, a levegőben uszálló baktériumok az aknáktól elzártnak s így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa akatrész mellőztetik, mert ezek viznyálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelőjevé változhat. 121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását vállalom.

Patent-tűzfecskendők.
Patent borszivattyuk.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

(Egy tanonc felvételt.) Permetező javítások átfogadtatnak.

A nőnek szépsége legnagyobb dize.

Ezt ápolni, megtartani a legnagyobb művészet a kozmeticiának. Egyik ilyen készítménye a modern kozmeticiának a FÖLDES-féle

Margit-Mosdópor.

A mosdóporból egy evőkanálnyit kell oldani egy mosdó tályai vízben. Beszűri fogjuk azonnal a mosdás után azt a kelles bismérgést, amelyet a fokozottabb mosgásba hozott vér működése okoz, tapasztalni fogjuk azt a nagyszerű hatást, hogy arcunk hide, ruganyos, haramtos, illatos lesz, a petyhüdt bőr élénkebb lesz, kisimul, megtelik, a porosok szabadon functionálnak s könnyen végzik feladatukat, szabadon jól választják ki a test nedveit, könnyen, akadálytalanul veszik fel a levegő oxigénjét, a fityegő ráncok elsimulnak. Mosdásához egy evőkanálnyi használandó mentől hidegebb vízben. ÁRA 1 KORONA.

Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza

ARADON.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Melyik idősebb
uri ember volna hajlandó, fiatal asszonyt anyagilag támogatni. Leveleket „Kor nem határoz” jellegére Arad főposta. Kérem jelezni a lapban. 1879

Mancsi!

Szombaton délelőtt okvetlen várlak kezeidet csókolom Mérnök. 1711

Felkérem

a fekete szemű hölgyet, a kivel tegnap a moziban találkoztam, megismerkedés lehetséges-e hol és mikor. „Médi 503.” Postrestante Arad 2. 1880

Rígen

csinosnak mondott asszonyka, 30-32 év körüli szőke férfi ismeretséget keres. Levelet postrestante „80 unalmas” jellegére. 1872

Barna leány

barna fiatal ember ismeretséget óhajtja. Levelet „Piros szegfű” jellegére postrestante ante. 1871

INGATLAN.

Nyarálóknak

kiválóan alkalmas telkek a gyoroki piactér közelében eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1878

Marosborsán

kényelmes uri lakóházam eladó. Postafiók 16. Csanádpalota. 1837

Gr. Károlyi-u. 11 szám

ház, nagy gyümölcsös kerttel, szabad kézből eladó. Értekezni Henni Józsefnél, Radnai ut 20. szám ajtó 3. 1847

Egy ház,

melyben jóforgalmu üzlet, korlátlan italmérés és trafik régebbi idő óta folytatódik, előnyös feltételek mellett eladó. Értekezhetni Schwacz Zaránd. 1858

ALKALMAZÁST NYER.

Felügyelő

kerestetik az aradvárosi árvaházhoz. Javadalmazása havi 25 kor. élelmezés, lakás, fűtés és világítás Miveltebb magános nő alkalmaztatik. Az állást április hó 1-én kell elfoglalni. Semélyes jelentkezés a hó 25 l; az árvaház igazgatójánál. 1882

Gép- és gyorsírásban

jártas kisasszonyt keres az AVRT. 1889

Helybeli

iparvállalat keres hivatalnoknőt ki a magyar gyorsírás- és gépirásban több évi gyakorlattal bír és irodalmi teendőket is önállóan ellát. Ajánlatokat kérünk „Perfekt gyorsírónő” jellegére a kiadóba. 1816

Jó megjelenésű

uri emberek, vagy hölgyek egy elsőrendű jól bevezetett hazai biztosító intézetnél fix fizetéses jutálékkal felvétetnek, beválás esetén véglegesítettek. Cím a kiadóban. 1860

ALKALMAZÁST KERES.

Irodalmi mellékfoglalkozást keres intelligens fiatal ember délután 8-6 óráig. E vállalat könyvtelést is. Megkeresések „Mellékfoglalkozás” címen a kiadóba. 1897

Vizsgázott gépész

gőzmalom, fűrészgár és mező gazdaságban jártas, állandó alkalmazást keres. Cím: Podjebrád Károly Arad, Kapa utca 45. 1500

KIADÓ LAKÁS.

Két szobás

utcai garcon lakás iródnak is igen alkalmas március 1-ére, esetleg azonnalra kiadó. Deák Ferenc-utca 89. sz. alatt. 1077

Butorozott szoba,

esetleg konyha használattal, egy magános nő ré zére azonnalra kiadó. Bővebbet Weitzer János u. 18., a ház mesternél,

ÜZLETEK.

Üzletház

nagy községben (Aradhoz közel) korlátlan italmérés joggal, tőz-délvel előnyös feltételek mellett eladó vagy bérbeadó. Szücs F. Vilmosnál Karolina utca 8. 1700

Eladó

A fő uton egy jó forgalmu fűszer üzlet, korlátlan italmérés, dohány és nagy bényeg eladással, más vállalat miatt eladó Ügynökök kizárva. Cím a kiadóhivatalban. 1785

Eladó

egy jóforgalmu vegyeskereskedés italmérés és trafik engedéllyel. Cím a kiadóhivatalban. 1796

Jó forgalmu

korcsma és üzlethelyiség külön teremmel együtt, kiadó. Cím a kiadóban. 1501

Lippa

Fő tér 28. szám alatt egy cukrázdának igen alkalmas üzlethelyiség kiadó. Ugyanott sarju is eladó. 1881

Nadab községben,

Fő-utcán, Pankota- és Kisjenői uton egy beltelkes ház, vegyeskereskedés, trafik, korlátlan italmérés, mézarszékhelyiség, örök áron eladó, vagy bérbe kiadó. Bővebbet Krajnik Traján, kereskedő Nadabon. 1888

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Rózsa- és gyümölcsfák

a legkülönbözőbb fajokban kaphatók az Aradi és csanádi egyesült vasutak kertészeteiből. — Eladó továbbá 1500 darab igen szép vadgesztenye facsemete. Megrendelések Acsev. igazgatóságához intézendők.

Fedeles hintó

és két homokfutó, 8 jégszekrény, 2 masszív háló és 1 modern paliszander ebédlő jó áron eladó. Roth Izidor butorkereskedőnél. Asztalos Sándor-utca. 1697

Takaréktűzhely,

vendéglő vagy nagyobb kifőzés részére alkalmas, nem használt, olcsón eladó, Bocskay tér 2. szám alatt. 1886

KÜLÖNFÉLE.

A hirdetés legyen lebi-lincselő, de ne tolakodó, csinos és feltűnő, hogy a közönség észrevegye.

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regeneratort, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-terei gyógyszerárban. 1224

Ügyes kárpitos

ajánkozik mindennemű e szakba vágó munkák gyors és pontos elkészítésére, saját műhelyében és kívánatra házaknál is legolcsóbb ár mellett. Vidékre ár felemelés nélkül Stáhl M. Határ-u. 17 sz. Stoll Béla lakatossal szemben 1897

Csak urakat

érdekelhet hogy, megszűnt a fertőzés veszélye, mióta a Philantrop forgalomba került. Ára 1 korona 80 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszerár a Szent-Istvánhoz Arad, Batthyány utca. Összes készítményeink G. Földes Kelemen gyógyszerárban is kaphatók. 5189

Vidéki divatüzlet vezetésére elsőrangu erő

kerestetik, minimális 5000 Korona készpénz kaucióval. — Ajánlatok „Nagy jövedelem” jellegére kiadóhivatalba kéretnek. 1893

Takszámeteros

Bér-autók

Telefonszám
816

2221
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8 sz.

A legujabb

párisi és londoni divatszö-
vetekből legszebb szabásu tavaszi felöltők és öltönyök rendelhetők

Schäffer Henrik

eisrendű uriszabászati mű-
termében. Telefon 208. sz.

Mindenféle főfájást
5 perc alatt
megszüntet

egy eredeti Kárpáti féle fejfájás elleni pastilla. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél. 6876

KÁRPÁTI JÁNOS
gyógyszertárban
ARAD, BORS BÉNI-TÉR.

Kereken kijelentem, hogy az

és PUCH kerékpárok, u. m.
PFAFF varrógépek csak
HAMMER VILMOS
műszerésznél kaphatók, Szabad-
ság-tér 5-6. Telefon 96. — TE-
MESVÁR Erzsébetváros, Hu-
nyadi-ut 14. szám. 1891

Fajtiszta riparia por-
talis alanyon oltott, el-
sőrendű dus gyökerez-
tetű bor- és csemegefaju

szőlő- oltványokat

sima, valamint gyökeres
ripariaportalis
szőlővesszőket ajánl el-
sőrendű minőségben bár-
mily mennyiségben 6817

HÁMORY-GAZDASÁG
szőlőoltvány-telepe, Arad
Bővebb felvilágosítással szolgál
Deák Ferenc-utca 3. sz.
Telefon: 229.

Allandó

Auto-Sofförkiképző tanfolyam.
Mérsékelt díjazás.**Biztos siker!**

Urak, valamint hölgyek részére. 1838

Tichy Testvérek
auto-garageTemesvár Belváros
Liget-ut 4. szám alatt.

Telefon: 11-26. és 7-84

1476-1914. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett a XI. fizetési osztályba sorolt évi 1400 kor. fizetési 200 kor. városi pótlék és 640 kor. lakberrel javadalmazott adótisztai állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajják pályázati kérelmeiket iskolai végzettségüket igazoló okmányokat és netán másutt eltöltött szolgálati idejüket igazoló bizonyítványukat Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságához címezve hivatalomra a folyó év március 31-én déli 12 óráig nyújtásuk be.

Az állás a törvényhatósági bizottság legközelebbi rendes ülésén választás útján fog betölteni.

Arad, 1914. március 16-án.

Varjassy,
polgármester.**Hirdetmény**

a hadmentességi díj alá tartozó egyének által teendő bejelentésnek tárgyában.

Az 1914. évi március hónapban tartozik az, ki:

1. mint hadi szolgálatra alkalmatlan, az állítási lajstromból törültelett

2. mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan, fegyverképtelenségét nyilváníttatott;

3. a katonaszolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsátott el, mely őt keresésképtelenné nem tette, s mely nem a katonai szolgálat teljesítésének következménye;

4. az 1868. XL. t. c. alapján, mint családfenntartó felmentetett és az 1889. évi VI. t. cz életbelépte után is bármely okból fel nem avatott;

5. külföldre költözési engedélyt nyert, és hadmentességi díj fizetési kötelezettsége még tart, ama község előjárásánál (város adóhivatalánál) hol állandóan tartózik díj, az e célra szolgáló nyomtatványon;

a) polgári állását;

b) lakását;

c) ama sorozójárás, illetőleg község nevét, melyben a hadi kötelezettség alól mentesített;

d) azt az évet, mely őt fogva a felmentés számítható bejelenteni és

e) a reá esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik, a megelőző 1913. évben állandó lakhelyén, esetleg más községekben is kivetett egyenes állandó összegét hitelesen kimutatni.

Ezen kívül tartozik:

f) az a véd-, illetve díjköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ez adatok bejelentésének elmulasztása az 1880. évi XXVII. t. c. 20. §-a értelmében a kirovando hadmentességi díj három, egész hatszorosa; azének megfelelő pénzbírságot von magán.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október 1 je) között lefolyt, változás állott be, eme válto-

zást a díjköteles az 1888. évi IX. t. c. 4. §-nak 8-ik pontja értelmében ott, ahol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azoknak a díjköteleseknek, kik állandó lakóhelyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy községi előjárás (városi adóhivatal) előtt személyesen megjelenvén, vallomásukat ugyanott tollba mondassák, de ha ezt tenni elmulasztják a fentebb emlitett pénzbírság ellenük teljes szigorral fog alkalmaztatni.

Arad, 1914. március 15.

A városi adóhivatal.

Faeladási hirdetmény.

Ő főméltósága herceg Sulkowski József Mária urnak Arad-megyében Feltót község határában fekvő „Iványicza“ néven ismert mintegy 770 kat. hold kiterjedésű erdőbirtok tölgy, bükk és gyertyánból álló kihasználásra teljesen érett fakészlet eladása céljából f. évi február hó 11-ére nyilvános árlejtést hirdetem, melynek eredményét azonban nem fogadtam el.

Ennek következtében újabb árlejtést hirdetek határidejűl 1914. évi április hó 21-ik napjának déli 12 óráját tűzöm ki, mely időpontig az ajánlatok hozzám Pankota, Arad-megye címre beküldendők. A megajánlott vételár 10%-ának óvadék gyanánt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban való elhelyezésére Az Arad-megyei Takarékpénztár Részvénytársaságot jelölöm meg, aki által az elhelyezésről kiállított igazolvány az ajánlathoz mellékelve lesz.

Az árlejtés eredményéről ajánlattevők 48 órán belül értesítést nyernek. Bővebb felvilágosítást a gondnoki iroda Arad, Salacz-utca 6. sz. alatt nyújt.

Keit Aradon, 1914. évi március hó 20-án.

Dr. Králitz Lajos,
vagyon gondnok.

1884

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

KOSZTÜM UJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből
legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

Legújabb divatu női felöltők

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Seiyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermekek felöltők,

Leányka ruhák,
Bluzok,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

1665

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.